

Styre
Fakultetsstyret ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Arkivreferanse
2024/6292
Styresak
73/25

Dokumentdato
15.10.2025
Møtedato
21.10.2025

Revidert budsjettmodell

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

- Fakultetsstyresak [41/25](#) Status for arbeidet med revisjon av SV-fakultetets budsjettmodell
- Fakultetsstyresak [5/25](#) Oppnevning av arbeidsgruppe for revisjon av SV-fakultetets budsjettmodell
- Universitetsstyresak [29/24](#) Inntektsfordeling ved Universitetet i Bergen
- Fakultetsstyresak [62/18](#) Rekrutteringsmodell ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Saken gjelder

Fakultetsstyret har oppnevnt en arbeidsgruppe for revisjon av SV-fakultetets budsjettmodell. Denne saken presenterer arbeidsgruppens forslag, instituttene innspill til arbeidsgruppens rapport, og foreslår en revidert budsjettmodell for SV-fakultetet basert på rapporten fra arbeidsgruppen og høringsinnspill fra instituttene.

Bakgrunn

SV-fakultetets budsjettmodell ble innført i 2003, og består av to hovedkomponenter: en rekrutteringsmodell for fordeling av faste vitenskapelige stillinger, og en driftsmodell for fordeling av driftsmidlene fakultetet bevilger til instituttene. De overordnede prioriteringene mellom lønnsmidler og drift, og mellom fakultetsnivå og instituttnivået gjøres gjennom fakultetsstyrets årlige budsjettbehandling. Budsjettmodellen til fakultetet gir kriterier for fordeling av stillinger og driftsmidler til instituttene innenfor styrets fastlagte rammer i budsjettbehandlingen.

Fakultetsstyret oppnevnte i møte 26.02.2025 en arbeidsgruppe for revisjon av SV-fakultetets budsjettmodell. Arbeidsgruppen fikk i oppdrag å gjennomgå SV-fakultetets budsjettmodell, og vurdere denne i lys av endringer som har blitt innført i det nye inntektsfordelingssystemet ved UiB. Revisjonen skulle være i tråd med fakultetets langsiktige strategi og ha som målsetting å sikre en transparent budsjettprosess, basert på felles aktivitetsmål slik det også er i dagens modell. Modellen skal bidra til at fakultetsstyret får et godt beslutningsgrunnlag for sine budsjettvedtak. Arbeidsgruppen har hatt følgende sammensetning:

- Kristine Jørgensen, Prodekan (leder)
- Kjell Vaage, Professor, Institutt for økonomi
- Jacob Aars, Professor, Institutt for politikk og forvaltning
- Wenche Førre, Underdirektør, Universitetsmuseet

Fakultetsdirektør Kirstine Kolsrud og assisterende fakultetsdirektør Vibeke Kyrkjebø Irgan har utgjort arbeidsgruppens sekretariat. Jacob Aars gikk ut av gruppen før siste møte av kapasitetsmessige årsaker.

Arbeidsgruppens mandat

Arbeidsgruppen skal gjennomgå fakultetets budsjettmodell i lys av den nye inntektsfordelingsmodellen til UiB. Modellen skal bidra til en helhetlig og transparent fordeling av stillinger og driftsmidler innenfor fakultetets budsjett. Det er en forutsetning at fakultetsstyret vedtar budsjettfordelingen på fakultetets hovedposter, herunder fakultetets fastlønnsbudsjett som fremdeles skal ligge på fakultetet.

- Arbeidsgruppen skal vurdere i hvilken grad UiBs nye finansieringsmodell skal gjenspeiles i fakultetets budsjettmodell. Herunder vurderinger av resultatindikatorer og incentiver, inkludert incentiver knyttet til eksternfinansiering.
- Gruppen skal gjennomgå rekrutteringsmodellen for fordelingen av faste vitenskapelige stillinger og vurdere kriteriene den er basert på, herunder hvilken faglig aktivitet som skal legges til grunn for å sammenlikne kapasiteten på tvers av instituttene.
- Arbeidsgruppen skal vurdere mulige prinsipper for fordeling av rekrutteringsstillinger på grunnbevilgningen, under forutsetningen av at antall rekrutteringsstillinger skal balanseres mot fakultetets måltall slik det er beskrevet i fakultetets tildelingsbrev fra UiB.

Arbeidsgruppen ble bedt om å ferdigstille sitt arbeid innen medio september 2025 for at fakultetsstyret skulle kunne behandle saken i oktober 2025. Revidert budsjettmodell vil legges til grunn for fakultetets budsjettfordeling fra 2026.

Referansegruppe for arbeidet har vært en utvidet instituttledergruppe bestående av dekanatet, instituttledere og administrasjonssjefer. Arbeidsgruppen har hatt 6 møter våren 2025. Det har i tillegg vært 3 møter i referansegruppen.

Arbeidsgruppen la frem en løypemelding av arbeidet med revidert budsjettmodell for fakultetsstyret i juni 2025. Det ble i møtet pekt på konkrete områder som den endelige rapporten fra arbeidsgruppen skulle inkludere.

Anbefalingene fra arbeidsgruppen har vært sendt til instituttene på høring. Instituttenes innspill, samt arbeidsgruppens endelige rapport er lagt ved saken.

Arbeidsgruppens anbefalinger

Arbeidsgruppens anbefalinger, og begrunnelser for disse er beskrevet i rapporten og er oppsummert nedenfor.

Rekrutteringsmodellen

Arbeidsgruppen anbefaler å videreføre alle de tre kriteriene i rekrutteringsmodellen; undervisningsregnskap, finansieringsgrunnlag og strategiske satsinger for tildeling av faste vitenskapelige stillinger og at undervisningsregnskapet fortsatt skal være et hovedkriterium.

Arbeidsgruppen anbefaler videre at resultatindikatorene i undervisningsregnskapet justeres for å reflektere endringer i UiB sin inntektsfordelingsmodell. Forslag til indikatorer i revidert modell:

- Avlagte studiepoeng samlet for BA og MA

- Vekting av *årlig endring* i studiepoengproduksjon kategori 2 studiepoeng
- Avlagte doktorgrader

Det anbefales at det kun unntaksvis bør være mulig å tildele stillinger utenfor undervisningsregnskapet, og det må da være klare kriterier for dette. Undervisningsregnskapet anbefales fortsatt å være basert på og omhandle faste, kombinerte vitenskapelige stillinger.

Driftsmodellen

Arbeidsgruppen foreslår i hovedsak å videreføre dagens struktur for fordeling av driftsmidler til instituttene, med noen endringer. Det anbefales at den eksisterende potten på kr 5,2 mill. som tidligere ble fordelt som «sosiale omkostninger» skilles ut og at kr 3 mill. fordeles som en fast «grunnsats» til instituttene, mens kr 2,2 mill. legges inn i beløpet som fordeles etter resultater.

Arbeidsgruppen anbefaler at indikatorer for resultatbasert fordeling av driftsmidler til enhetene endres i lys av UiB sine endringer for inntektsfordeling. Indikatorene skal gi insentiver til aktivitet som støtter opp under fakultetets kjernevirksomhet og inntektsmuligheter. Forslag til indikatorer i revidert modell er:

- Avlagte doktorgrader
- Avlagte studiepoeng samlet for BA og MA
- Vekting av *årlig endring* i studiepoengproduksjon kategori 2 studiepoeng
- BOA aktivitet for alle EU og NFR prosjekt, med en hhv fordeling 60/40

Det anbefales at resultatmidler fordeles 90/10 mellom studie- og forskningsaktivitet.

Rekrutteringsstillinger

Arbeidsgruppen anbefaler at tildeling av rekrutteringsstillinger til instituttene gjøres etter tur.

Instituttenes innspill til rapporten

Alle instituttene har levert høringsinnspill til arbeidsgruppens rapport (vedlagt). Vi gir her en kort samlet oppsummering av de viktigste høringsinnspillpunktene.

Rekrutteringsmodellen

Alle instituttene ønsker tydelige kriterier, full oversikt og mindre «særbehandling» av stillinger utenfor undervisningsregnskapet.

Et institutt fremhever i sitt høringssvar at også BOA-inntekter må inkluderes i rekrutteringsmodellen, og mener at dagens modell undervurderer forskningens bidrag til fakultetets økonomi.

Driftsmodellen

Instituttene innspill til driftsmodellen var i hovedsak knyttet til den foreslåtte grunnsatsen, indikatorer i modellen (utveksling, satser for BA og MA, studiepoeng i kategori 2, BOA aktivitet) og fordeling av resultatmidler mellom studie og forskningsaktivitet.

Instituttene uttrykker at de har behov for forutsigbare rammer, og flere sier eksplisitt at dagens driftsramme er for stram og/eller svinger for mye. Alle etterlyser en enklere, mer forståelig modell med tydelige kriterier og stabile rammer. Instituttene hadde ulike synspunkt på hvor stor andel av de sosiale omkostningene som

bør legges inn som en fast grunnsats. Spesielt de små og undervisningstunge instituttene ønsker større grunnsats.

Når det gjelder fordeling av resultatmidler forskning/utdanning var det noe uenighet om hvorvidt arbeidsgruppens foreslåtte 90/10 fordeling oppleves som en nedprioritering av ekstern finansiert forskning og dens betydning.

Rekrutteringsstillinger

Rapporten anbefaler at rekrutteringsstillinger fordeles mellom instituttene etter en turordning, noe flere institutter stiller seg positive til, samtidig som de etterspør en nærmere avklaring på hva en slik ordning konkret innebærer.

Forslag til revidert budsjettmodell for SV fakultetet

Basert på arbeidsgruppens rapport, innspill fra instituttene, samt diskusjoner i instituttledergruppen foreslår fakultetsledelsen revideringer av fakultetets budsjettmodell, som beskrevet i de neste avsnittene. Forslag til revidert budsjettmodell følger i hovedsak arbeidsgruppens anbefalinger, men med noen endringer etter innspill fra instituttene.

Rekrutteringsmodellen

SV-fakultetets rekrutteringsmodell innebærer at faste kombinerte førstestillinger som en del av den årlige budsjettbehandlingen fordeles i tråd med kriteriene undervisningsregnskap, finansieringsgrunnlag og strategisk satsning. Undervisningsregnskapet skal fortsatt være et hovedkriterium for tildeling av faste vitenskapelige kombinerte stillinger. Fakultetsledelsen støtter arbeidsgruppens anbefalinger om at undervisningsregnskapet fortsatt skal være basert på og omhandle faste, kombinerte vitenskapelige stillinger, men at instituttenes samlede ressurser knyttet til undervisning fremkommer i den årlige budsjettfordelingen.

Resultatindikatorene i undervisningsregnskapet justeres for å reflektere endringer i UiB sin inntektsfordelingsmodell. Det foreslås at indikatorer i revidert modell blir:

- Avlagte studiepoeng samlet for BA og MA
- Vekting av *årlig endring* i studiepoengproduksjon kategori 2 studiepoeng
- Avlagte doktorgrader

Fakultetsledelsen noterer seg at arbeidsgruppen også anbefaler en gjennomgang av grunnressursene i undervisningsregnskapet. Dette kan eventuelt gjøres som del av en fremtidig vurdering av den reviderte modellen.

Når det gjelder finansieringsgrunnlag og strategisk satsning som også er kriterier i rekrutteringsmodellen, må dette være satsinger eller finansiering med en viss varighet og volum, som for eksempel tildeling av en 10-årig SFF, eller en betydelig tilførsel av nye studieplasser. Fakultetsledelsen anerkjenner viktigheten av forskning og eksternfinansierte prosjekter for fakultetets økonomi, synlighet og ikke minst faglige utvikling. På lik linje med alle vitenskapelige stillinger må også stillinger basert på strategisk satsning og finansieringsgrunnlag legges frem for fakultetsstyret, fortrinnsvis i forbindelse med de årlige budsjettildelingene i desember.

Det vil kun unntaksvis være mulig å tildele stillinger utenfor undervisningsregnskapet, og det må da være klare, transparente kriterier for dette.

Nytt navn på rekrutteringsmodellen

Fakultetsledelsen foreslår at rekrutteringsmodellen endrer navn til bemanningsmodellen.

Driftsmodellen

Fakultetets driftsmodell fordeler midler til instituttene basert på aktiviteter og resultater innenfor en lukket ramme som årlig fastsettes av fakultetsstyret som en del av budsjettbehandlingen. Det foreslås at følgende prinsipper og indikatorer legges til grunn:

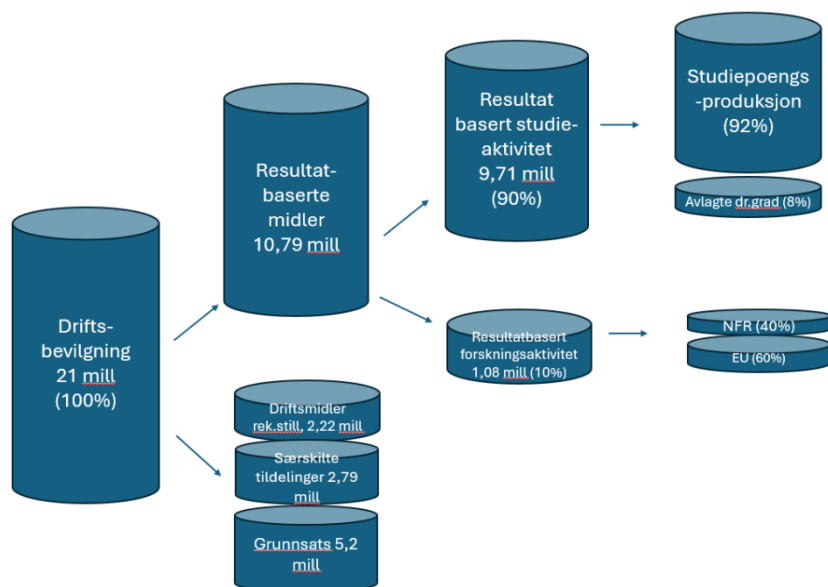
- Den eksisterende potten på kr 5,2 mill. som tidligere ble fordelt som «sosiale omkostninger» fordeles som en fast «grunnsats» til instituttene. Institutt for informasjons- og medievitenskap får dobbel grunnsats. Dette vil gi en mer stabil ramme for alle instituttene.
- Indikatorer i revidert driftsmodell skal gi insentiver til aktivitet som støtter opp både under fakultetets kjernevirksomhet og inntektsmuligheter. Forslag til indikatorer i revidert driftsmodell er:
 - Avlagte doktorgrader
 - Avlagte studiepoeng samlet for BA og MA
 - Vekting av *årlig endring* i studiepoengproduksjon kategori 2 studiepoeng
 - BOA aktivitet for alle EU og NFR prosjekt, med en hhv fordeling 60/40

Resultatmidlene fordeles henholdsvis 90% og 10% mellom studie- og forskningsaktivitet. Dette er i tråd med arbeidsgruppens anbefalinger, men når vi øker grunnsatsen fra kr 3 mill. til kr 5,2 mill., vil dette redusere størrelsen på de resultatbaserte midlene som fordeles.

Selv om størrelsen på de resultatbaserte midlene er redusert i forhold til forslaget fra arbeidsgruppen, går fortsatt en betydelig andel til utdanningsaktivitet, som er avgjørende for fakultetets kjerneoppgaver. Beløpet som fordeles til eksterntfinansiert forskning har økt i forhold til dagens modell. Med dette forslaget har fakultetsledelsen forsøkt å balansere inntekter fra UiB slik de genereres på den ene siden, med å anerkjenne betydningen av eksterntfinansiering på den andre siden. Den nye fordelingen tar hensyn til dette, samtidig som prinsippet om at inntektene fra UiB genereres gjennom studiepoengproduksjon ivaretas.

I tråd med arbeidsgruppens rapport foreslår vi at særskilte tiltak til feltarbeid til Institutt for geografi, og utstyrsmidler til Institutt for informasjons- og medievitenskap, og driftsmidler for rekrutteringsstillinger tas ut av de resultatbaserte midlene, og trekkes direkte fra driftsbevilgningen som vist i figur 1.

Figur 1 Forslag til revidert fordeling i driftsmodellen, der driftsmidler for rekrutteringsstillinger og særskilte tildelinger skilles ut fra resultatmidler. 90/10 fordeling studieaktivitet/forskningsaktivitet. En grunnsats på kr 5,2 mill. fordeles til instituttene. Eksempel er vist med dagens budsjetttramme og fordeling.

Tabell 1 Ny modell for fordeling av driftsmidler med tall for 2025 (1000 kr), inkludert kr 5,2 mill. i grunnsats, 90/10 fordeling mellom studie- og forskningsaktivitet.

Institutt	Bevilgning	Ny modell	Økning/ red.	STUDIEAKTIVITET (90% rammen)				Annet		FORSKNINGSAKTIVITET (10% rammen)				
	2025	2025		kategori 1 og 2	vekt kat 2 endring		Dr.grader	Utvexling	Særskilte tiltak	Driftsm rek.still.	Publikasj.	EU	NFR	Andre
Sosiologi	1 894	1 909	15	982	-22		58	0	0	194		26	22	
GOV	2 470	2 498	28	874	-11		158	0	0	411		275	142	
Sampol	2 826	2 808	-18	1 523	0		244	0	0	243		125	23	
Økonomi	2 351	2 556	205	1 561	123		0	0	0	212		1	9	
Info-media	7 576	7 825	249	3 034	246		288	0	2 040	715		105	97	
Sosialantr.	1 288	1 231	-57	309	0		-58	0	0	193		31	105	
Geografi	2 065	1 905	-160	224	0		0	0	752	198		53	28	
Systemdynamikk	531	269	-262	99	-13		86	0	0	60		32	5	
Sum	21 000	21 000	0	8 606	322		0	776	0	2 792	2 225	0	647	431

Rekrutteringsstillinger

Fakultetsstyret vurderer og beslutter tildeling av rekrutteringsstillinger til instituttene årlig i forbindelse med fakultetets budsjettprosess. Det foreslås at tildeling av rekrutteringsstillinger til instituttene gjøres etter tur. Institutt for informasjons og medievitenskap teller dobbelt.

Dersom det i første runde ikke kan tildeles 8 stillinger, og det må prioriteres mellom instituttene er mulige kriterier for fordeling av rekrutteringsstillinger:

- forholdstallet mellom rekrutteringsstillinger og fast ansatte i førstestillinger på enheten
- rekrutteringsbehov i en videre forstand som for eksempel antall kandidater i ph.d. programmet på instituttet
- gjennomstrømningstid

Kriteriene skal i første omgang benyttes til å fastsette rekkefølgen for hvilke institutter som prioriteres ved tildeling av rekrutteringsstillinger. Det foreslås at denne rekkefølgen synliggjøres i budsjettprosessen for 2026, der vurderingsgrunnlaget fremkommer tydelig.

Figur 2 Oppsummering av SV-fakultetets budsjettmodell med de foreslåtte endringene

Bemanningsmodellen (Rekrutteringsmodellen)	Kriterier for tildeling • Undervisningsregnskap • Finansieringsgrunnlag • Strategisk satsning	Indikatorer i undervisningsregnskapet • Avlagte studiepoeng samlet for BA og MA • Vekting av <i>årlig endring</i> i produksjon av kategori 2 studiepoeng • Avlagte doktorgrader
Driftsmodellen	Oppbygging av modellen • En grunnsats på kr 5, 2 mill fordeles til alle institutt • Særskilte tildelinger og driftsmidler for rekrutteringsstillinger • 90/10 resultatfordeling for henholdsvis studie- og forskningsaktivitet	Indikatorer i driftsmodellen • Avlagte doktorgrader • Avlagte studiepoeng samlet for BA og MA • Vekting av <i>årlig endring</i> i produksjon av kategori 2 studiepoeng • BOA aktivitet for alle EU og NFR prosjekt, med en hhv fordeling 60/40
Rekrutteringsstillinger	Fordeles etter en turordning. Vurderingsgrunnlaget for dette vil synliggjøres i budsjettprosessen	

Forslag til vedtak

Fakultetsstyret vedtar revidert budsjettmodell for Det samfunnsvitenskapelige fakultet med virkning fra budsjett for 2026 slik det fremkommer i saken.

Synnøve K. N. Bendixsen
dekan

Kirstine Kolsrud
fakultetsdirektør

15.10.2025/Vibeke Kyrkjebø Irgan
Vedlegg

- 1 Endelig rapport fakultetets budsjettmodell 2025
- 2 Høringsinnspill _sosiologi
- 3 Høringsinnspill _IFØ
- 4 Høringsinnspill _geografi
- 5 Høringsinnspill _sampil
- 6 Høringsinnspill _gov
- 7 Høringsinnspill _Infomevi
- 8 Høringsinnspill _sosant

Revidert budsjettmodell

Anbefalinger fra arbeidsgruppen

Endelig versjon oktober 2025

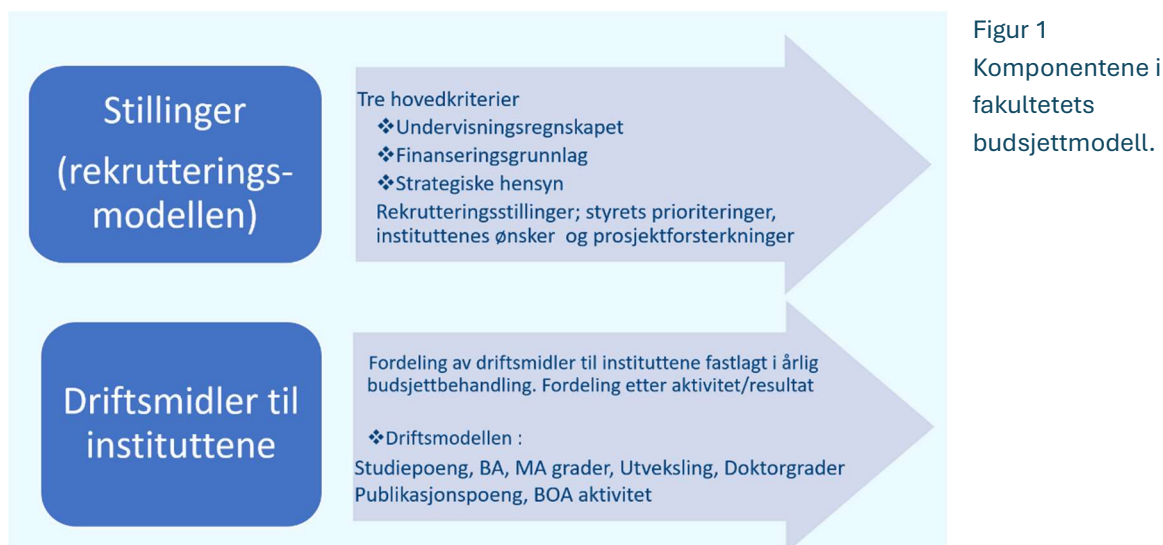
UNIVERSITETET I BERGEN
Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Innhold:

1 Innledning	3
1.1 Arbeidsgruppens mandat	4
Arbeidsgruppens innledende kommentarer	5
1.2 Fakultetets inntekter	6
1.2.1 Grunnbevilgningen	8
1.2.2 BOA inntekter	9
1.3 Oppsummering av anbefalinger	11
2. Driftsmodellen	12
2.1 Oppbygging av driftsmodellen	12
Driftsbevilgningen	12
Sosiale omkostninger	13
Nytt år for beregning av basisproduksjon	14
2.2 Studieaktivitet	15
Utveksling	15
Fellessats på BA og MA	15
Grads produksjon	16
Gjennomføring på normert tid	16
Avlagte doktorgrader	16
Studiepoengproduksjon, og vekting av studiepoeng, kategori 1 og 2	16
2.3 Forskningsaktivitet	17
Publikasjoner	18
Eksternfinansiering	18
2.4 Forhold mellom studie- og forskningsaktivitet	19
2.5 Fordeling mellom indikatorene	19
3. Rekrutteringsmodellen	21
3.1 Oppbygging av undervisningsregnskapet	21
3.2 Kriterier i rekrutteringsmodellen	25
3.3. Rekrutteringsstillinger	27
Appendix	29
Nytt år for beregning av basisproduksjon	29
Vekting av kategori 2 studiepoeng	30
Fordeling mellom studie- og forskningsaktivitet	31
Faste kombinerte stillinger på instituttene	31
Rekrutteringsstillinger	32

1 Innledning

Det samfunnsvitenskapelige fakultetets budsjettmodell ble innført i 2003, og består av to hovedkomponenter: en rekrutteringsmodell for fordeling av faste vitenskapelige stillinger, og rekrutteringsstillinger, og en driftsmodell for fordeling av driftsmidlene fakultetet bevilger til instituttene (fig 1). De overordnede prioriteringene mellom lønnsmidler og drift, og mellom fakultetsnivå og instituttnivået gjøres gjennom fakultetsstyrets årlige budsjettbehandling. Budsjettmodellen til fakultetet gir kriterier for fordeling av stillinger og driftsmidler til instituttene innenfor styrets fastlagte rammer i budsjettbehandlingen.

Modellen har blitt justert på ulike tidspunkt blant annet for å samsvare med finansieringsmodellen fra KD og UiB sentralt. Siste revisjon var i 2018 og førte til en reduksjon av antall kriterier som legges til grunn for tildeling av faste vitenskapelige stillinger i rekrutteringsmodellen (sak 62/18).

Fra og med budsjettåret 2025 innførte Kunnskapsdepartementet (KD) en ny finansieringsmodell. UiB har innført en revidert intern inntektsfordelingsmodell som i hovedsak viderefører den nasjonale modellen på utdanningssiden. Samtidig har det blitt innført et UiB-internt forskningsinsentiv som skal bidra til at UiB vedlikeholder og styrker sin posisjon som et forskningsuniversitet. Hovedtrekkene i UiB sine endringer er følgende:

- Basisfinansiering av en studieplass går fra 6 kategorier til 2 (høy og lav)
- Utdanningsindikatorer endres slik:
 - Studiepoeng reduseres fra 6 kategorier til 3 og blir gitt basert på studieprogrammet studenten er tatt opp til. Prisene justeres slik at studiepoeng vil utgjøre en større andel av åpen ramme enn før
 - Fullførte grader erstattes av gjennomføring på normert tid i forhold til i fjor (endring) og i forhold til sektoren (nivå)

- Utvekslingsopphold belønnes ikke lenger
- Resultatuttelling for doktorgrader videreføres på samme nivå som tidligere
- Den resultatbaserte omfordelingen for all BOA-aktivitet og for publiseringspoeng utgår, og erstattes med forskningsinsentiver som nå kun premierer EU-prosjekter og sentre fra NFR.

I forbindelse med endringer i UiBs interne modell for inntektsfordeling (universitetsstyresak 29/24) er det behov for å revidere fakultetets modell. I møte 26.02.2025, sak 5/25 oppnevnte fakultetsstyret en arbeidsgruppe for revisjon av SV-fakultetets budsjettmodell. Arbeidsgruppen skulle gjennomgå SV-fakultetets budsjettmodell, og vurdere denne i lys av endringer som har blitt innført i det nye inntektsfordelingssystemet ved UiB. Revisjonen skulle være i tråd med fakultetets langsiktige strategi og ha som målsetting å sikre en transparent budsjettprosess, basert på felles aktivitetsmål slik det også er i dagens modell. Modellen skal bidra til at fakultetsstyret får et godt beslutningsgrunnlag for sine budsjettvedtak. Arbeidsgruppen fikk følgende sammensetning:

- Kristine Jørgensen, Prodekan (leder)
- Kjell Vaage, Professor, Institutt for økonomi
- Jacob Aars, Professor, Institutt for politikk og forvaltning
- Wenche Førre, Underdirektør, Universitetsmuseet

Fakultetsdirektør Kirstine Kolsrud og assisterende fakultetsdirektør Vibeke Kyrkjebø Irgan har utgjort arbeidsgruppens sekretariat. Jacob Aars forlot gruppen etter femte møte av kapasitetsmessige årsaker.

1.1 Arbeidsgruppens mandat

Arbeidsgruppen skal gjennomgå fakultetets budsjettmodell i lys av den nye inntektsfordelingsmodellen til UiB. Modellen skal bidra til en helhetlig og transparent fordeling av stillinger og driftsmidler innenfor fakultetets budsjett. Det er en forutsetning at fakultetsstyret vedtar budsjettfordelingen på fakultetets hovedposter, herunder fakultetets fastlønnsbudsjett som fremdeles skal ligge på fakultetet.

- Arbeidsgruppen skal vurdere i hvilken grad UiBs nye finansieringsmodell skal gjenspeiles i fakultetets budsjettmodell. Herunder vurderinger av resultatindikatorer og incentiver, inkludert incentiver knyttet til eksternfinansiering.
- Gruppen skal gjennomgå rekrutteringsmodellen for fordelingen av faste vitenskapelige stillinger og vurdere kriteriene den er basert på, herunder hvilken faglig aktivitet som skal legges til grunn for å sammenlikne kapasiteten på tvers av instituttene.
- Arbeidsgruppen skal vurdere mulige prinsipper for fordeling av rekrutteringsstillinger på grunnbevilgningen, under forutsetningen av at antall

rekrutteringsstillinger skal balanseres mot fakultetets måltall slik det er beskrevet i fakultetets tildelingsbrev fra UiB.

Arbeidsgruppen ble bedt om å ferdigstille sitt arbeid innen medio september 2025 slik at fakultetsstyret kan behandle saken i oktober 2025, og at revidert budsjettmodell legges til grunn for fakultetets budsjettfordeling for 2026.

Referansegruppe for arbeidet har vært et utvidet instituttledermøte bestående av dekanatet, instituttledere og administrasjonssjefer.

Arbeidsgruppen har hatt 6 møter våren 2025. Det har i tillegg vært 3 møter i referansegruppen.

Arbeidsgruppen la frem en løypemelding av arbeidet med revidert budsjettmodell for fakultetsstyret i juni 2025.

Fakultetsstyret ønsket en presisering av mandatet og pekte på konkrete områder som den endelige rapporten fra arbeidsgruppen skulle inkludere

- Prinsipielt skal revisjonen av budsjettmodellen være forankret i fakultetets strategi.
- Rapporten skal inneholde en oversikt over utviklingen i fakultetets inntekter
- Det må vurderes hvordan forskningsaktivitet og eksterntfinansiert aktivitet kan inngå i modellen.
- Legge frem et undervisningsregnskap der alle kombinerte stillinger er lagt inn i modellen

Anbefaling fra arbeidsgruppen sendes til instituttene på høring. Arbeidsgruppens endelige rapport oversendes fakultetsledelsen som vil legge saken frem for fakultetsstyret i oktober

Arbeidsgruppens innledende kommentarer

Arbeidet er gjennomført i tråd med fakultetets langsiktige strategi *Kunnskap som former samfunnet 2023–2030*, hvor forskningsbasert utdanning og forskning av høy internasjonal kvalitet står sentralt.

Arbeidsgruppen anerkjenner at fakultetets budsjettmodell er en sammensatt og komplisert modell. Den er ment å være et verktøy for fordeling av begrensede stillings- og driftsressurser, og er ikke en helhetlig modell for beregning av fakultetets inntekter- og utgifter. Arbeidsgruppen er oppnevnt for å revidere den eksisterende modellen.

Først skal det vurderes om fakultetets budsjettmodell bør justeres som følge av endringer i statens finansieringssystem og UiBs interne inntektsfordeling. Dette gjelder særlig indikatorene og insentivene i dagens driftsmodell, men er også relevant i forhold til rekrutteringsmodellen og undervisningsregnskapet. Rekrutteringsmodellen for faste vitenskapelige stillinger skal gjennomgås, med særlig vekt på vurdering av de kriteriene

som ligger til grunn for fordelingen. I dagens modell er det tre gjeldende kriterier; kapasiteten slik den kommer frem av undervisningsregnskapet, finansieringsgrunnlag, og strategiske hensyn. Når det gjelder faglig aktivitet som grunnlag for å sammenligne kapasitet mellom instituttene, er dette i dag i stor grad basert på undervisningsregnskapet. Arbeidsgruppen vil imidlertid også vurdere andre relevante kriterier. Til slutt skal det også vurderes mulige prinsipper for fordeling av rekrutteringsstillinger finansiert over grunnbevilgningen. Det har ikke vært formulert tydelige prinsipper for dette i den eksisterende modellen.

Arbeidsgruppen har lagt til grunn at revisjonen skal gjøre budsjettmodellen mer transparent og forutsigbar – ikke mer komplisert. Samtidig har det vært viktig å bevare modellens grunnstruktur og sikre robusthet, slik at instituttene ikke blir for sårbare for årlige resultatsvingninger. Det har også vært et mål at indikatorene i fakultetets budsjettfordelingsmodell i stor grad samsvarer med UiBs inntektsfordelingsmodell. Dette skal gi instituttene insentiver til å arbeide i retning av aktiviteter som skaper inntekter for fakultetet. Videre har arbeidsgruppen ønsket å sikre at fordelingen også speiler den faktiske inntektsstrømmen. Dette skal bidra til bedre forståelse av sammenhengen mellom resultater og inntekter, stimulere til inntektsbringende aktivitet og motvirke at ulik fordeling svekker fakultetets samlede inntekter over tid.

Arbeidsgruppens rapport er i hovedsak organisert som en gjennomgang av de ulike delene av fakultetets budsjettmodell, der vi har startet med driftsmodellen, deretter tar vi for oss rekrutteringsmodellen, før vi avslutningsvis gir vurderinger knyttet til rekrutteringsstillinger. Arbeidsgruppen erkjenner også at det er krevende økonomiske tider, både på fakultets og instituttnivå, og endringer i dagens modell vil påvirke miljøene ulikt.

I appendix fremgår det hvordan de ulike endringene som er foreslått i rapporten ville slått ut for 2025 sammenlignet med årets fordeling av driftsmidler til instituttene.

1.2 Fakultetets inntekter

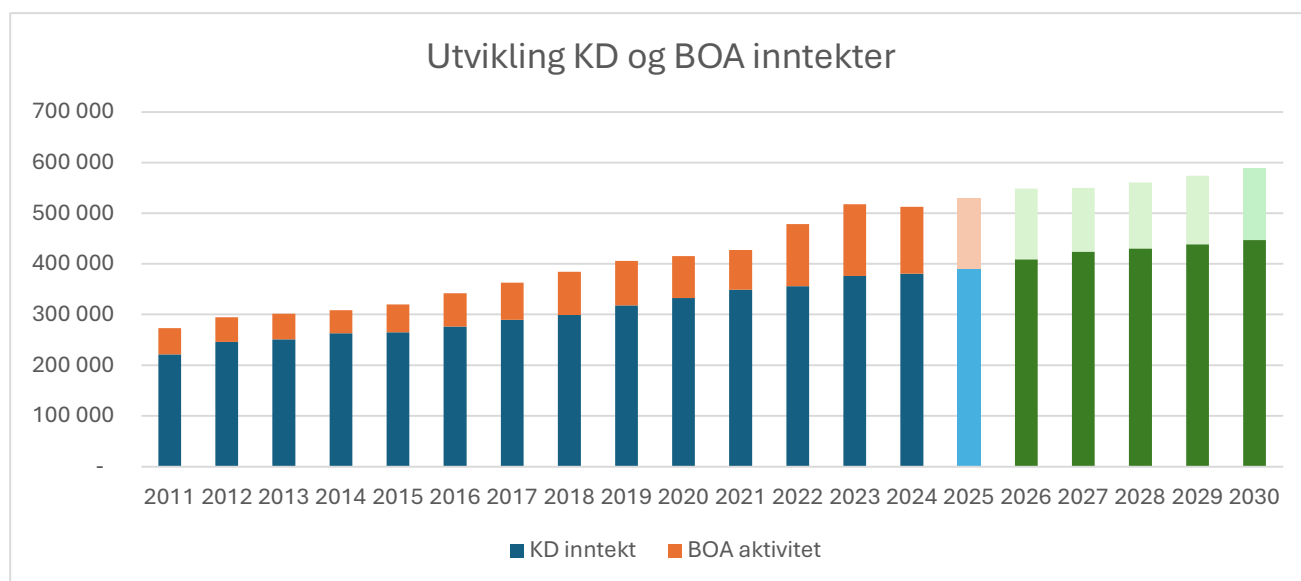
SV fakultetet sin budsjettfordelingsmodell har historisk lagt seg tett opp til universitetets sentrale fordelingsprinsipper ved å premiere resultater både på forsknings- og utdanningssiden i samsvar med inntektene som kommer fra KD (fakultetsstyresak 19/09, 28/11).

Fakultetets samlede budsjettramme inkluderer både basisbevilgning, resultatmidler, og øremerkede tildelinger fra UiB sentralt, samlet omtalt som grunnbevilgningen. Grunnbevilgningen (GB) utgjør i dag om lag 75%¹ av fakultetets budsjettramme. Bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet omtalt som BOA-aktivitet utgjør om lag 25%. BOA omfatter midler fra Forskningsrådet, EU-prosjekter, og andre offentlige og private

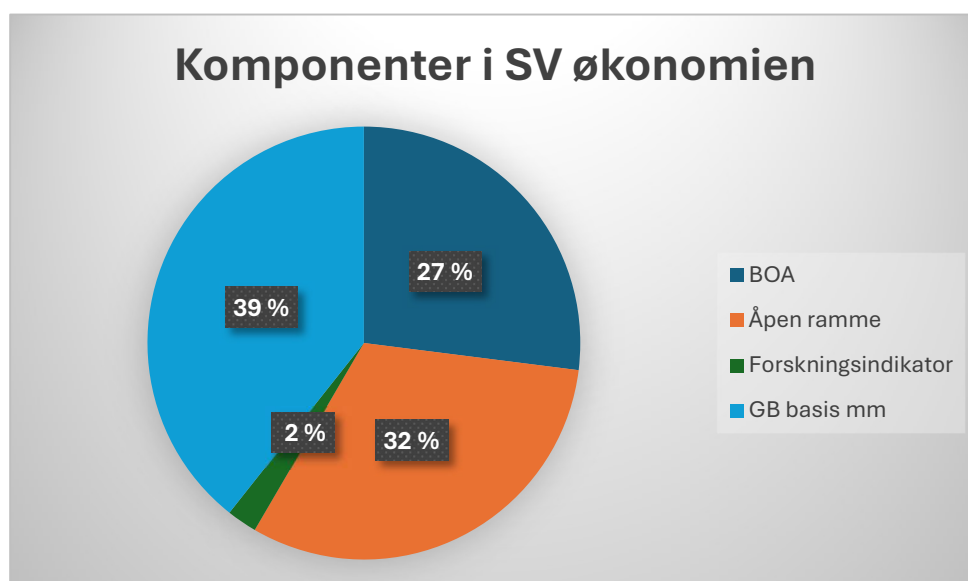
¹ Tall fra 2024 regnskapet.

aktører. Figur 2 illustrerer utvikling i fakultetets BOA aktivitet fra 2011, og prognoser frem til 2030.

Figur 2 Utvikling i KD og BOA inntekter 2011-2024, budsjett 2025, og prognose 2026-2030, pr aug. 2025.

BOA har også en viss påvirkning på GB gjennom resultatuttelling av forskningsindikator. Fakultetet får uttelling i rammen for bestemte aktivitetstyper basert på fastsatte satser. For 2025 utgjorde forskningsindikatoren 3% av GB, og 2% av fakultetets totalbudsjett. Det er derimot resultatuttelling gjennom åpen ramme (resultatmidler studie og dr.grader) som er den viktigste resultatbaserte komponenten og som utgjør 44% av GB, og 32% av fakultetets totalbudsjett (figur 3). Når vi tar ut resultatmidler knyttet til dr.grads-produksjon betyr det at i 2025 er 60 % av SV fakultetets økonomi resultatbasert og konkurranseutsatt. Dette betyr også at 60% av vår økonomi kan påvirkes i den ene eller andre retningen.

Figur 3 Oversikt over komponenter i SV fakultetets sin økonomi (2025 tall).

Detaljer knyttet til fakultetets inntekter beskrives årlig for fakultetsstyret i budsjettsaken i desember ([80/24](#)) (eks. tabell 1, budsjetttramme for SV fakultetet 2025). I

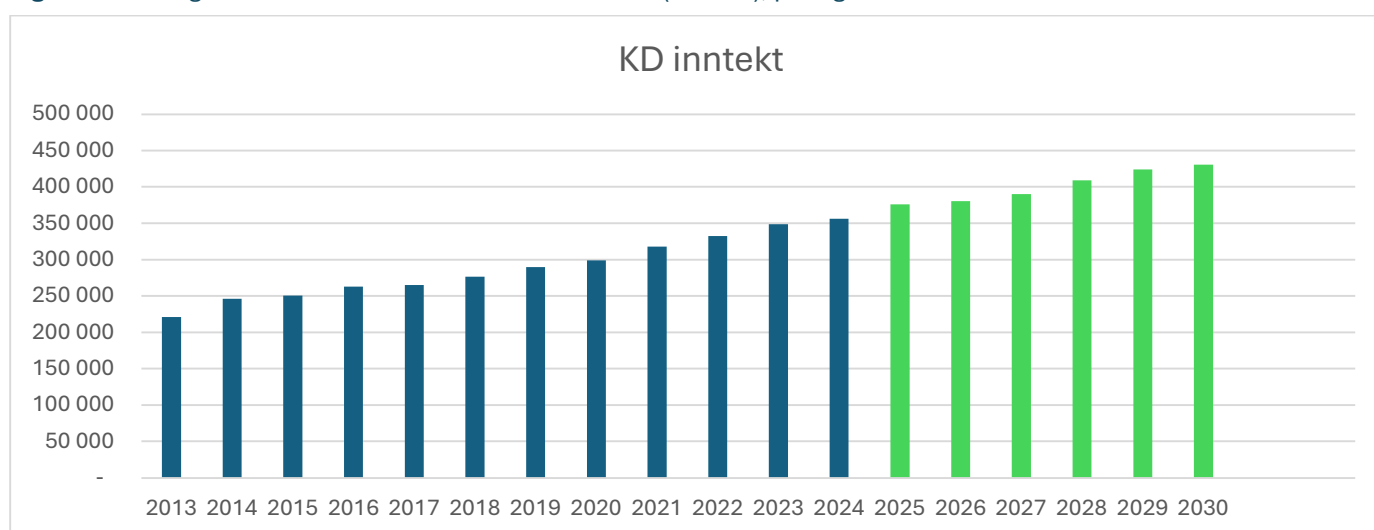
årsregnskapssaken i februar ([4/25](#)) gjennomgås forrige års resultater, og både inntekter og kostnader beskrives.

1.2.1 Grunnbevilgningen

Fakultetets grunnbevilgning består av en basisbevilgning, ofte referert til som *rammen*, og en resultatbasert del. Basis kan sees som den faste delen av bevilgningen vår, mens den resultatbaserte delen reflekterer aktivitet knyttet til resultater fra utdanningsfeltet (åpen ramme), og forskningsinsentiver.

Figur 4 viser utvikling i SV-fakultetet sine GB-inntekter i perioden 2011-2024, budsjett for 2025, og prognoser for 2026-2030.

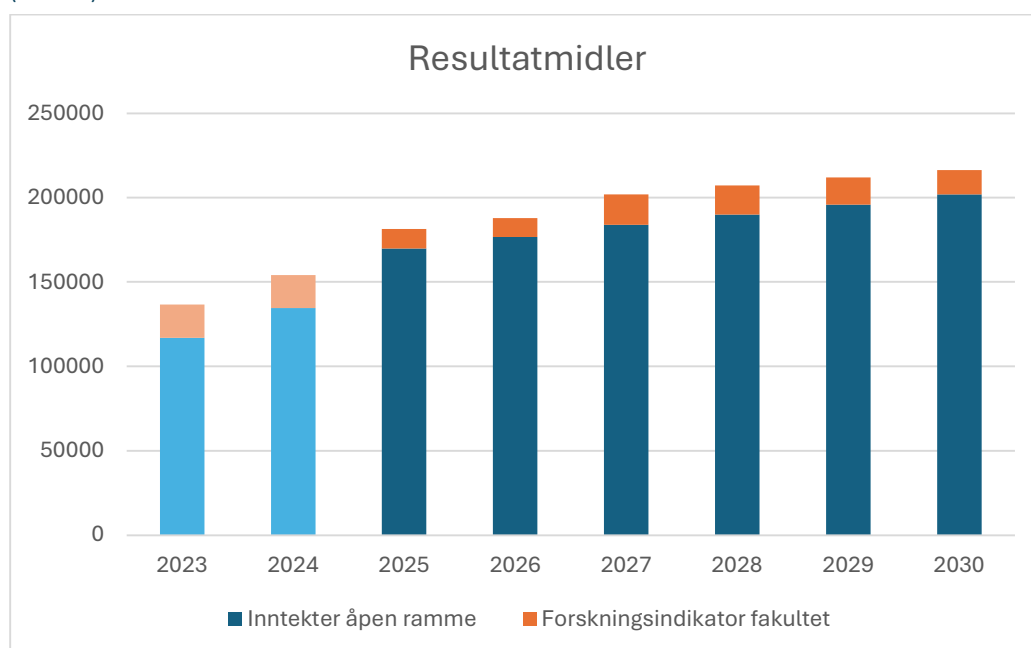
Figur 4. Utvikling i KD inntekter SV-fakultetet 2011 – 2030 (kr 1000), pr aug. 2025.

Forventet utvikling i resultatmidler fra åpen ramme og forskningsindikator er vist i figur 5. Her fremkommer det at fakultetets inntekter i stor grad er avhengig av studentenes studiepoengs produksjon. UiB gikk over til en ny inntektsfordelingsmodell fra og med 2025, og resultatene i åpen ramme har i ny modell blitt stadig viktigere. Forholdstallet for resultatmidler knyttet til utdanning (åpen ramme) og forskning er større enn 90/10 for 2025, og forventes å ligge på tilsvarende nivå de neste årene.

Åpen ramme inkluderer resultatinntekter fra studiepoengproduksjon, fullføring på normert tid, og avlagte dr. grader. *Forskningsindikator fakultet* er fakultetets resultatinntekter fra ERC, EU, SFI og SFF. Det er verdt å merke seg at endringer fra år til år for forskningsindikatoren kan være store, spesielt i forbindelse med oppstart og avslutning av sentre og større prosjekter.

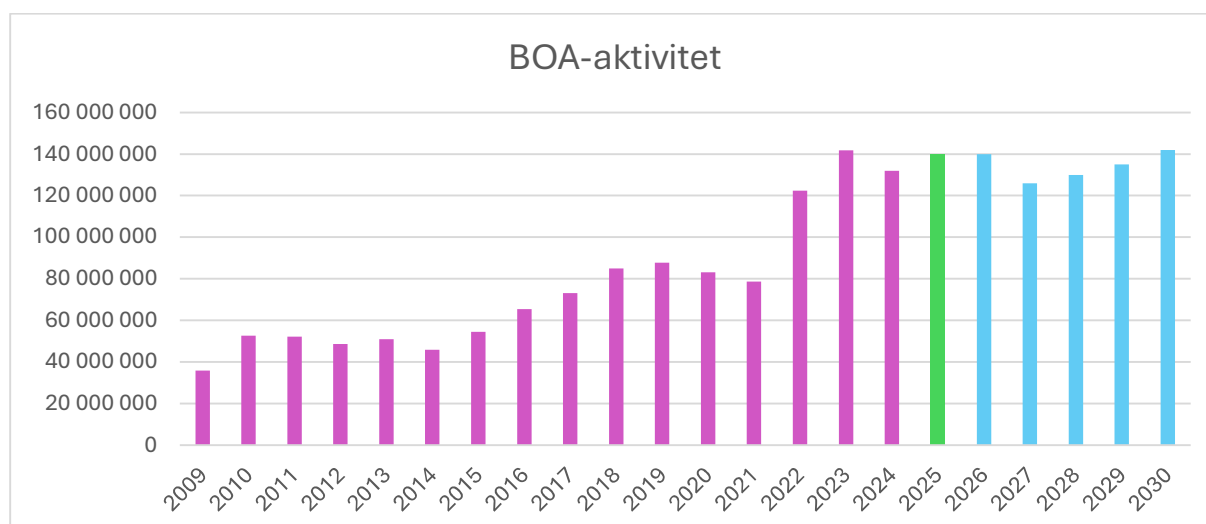
Figur 5 Resultatmidler åpen ramme og forskningsindikator. Resultat 2023-2024², budsjett 2025, og prognoser for 2026-2030. (1000 kr)

1.2.2 BOA inntekter

SV fakultetet har hatt en positiv utvikling i BOA-aktivitet de siste årene, med en spesielt stor økning fra 2022, der man gikk fra at BOA utgjorde i underkant av 20% av fakultetets totale aktivitet, til å utgjøre over 25% av den samlede aktiviteten på fakultetet. Ekstern finansiering er viktig for Det samfunnsvitenskapelige fakultet, både i form av økt aktivitet, men også fordi eksternfinansiering genererer inntekter i form av nettobidrag (frikjøp og dekning av indirekte kostnader), og gjennom resultatmidler/forskningsinsentiver.

Figur 6. Utvikling i BOA- aktivitet SV-fakultetet 2008 – 2024, budsjett for 2025, langtidsbudsjett 2026-2030

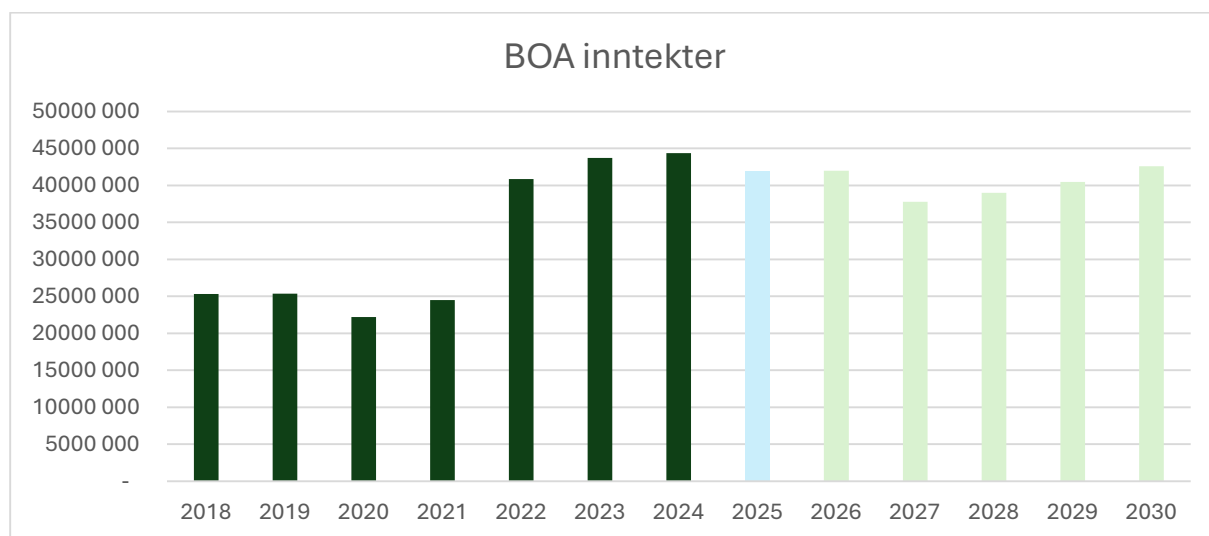

Søylene i figur 6 viser utvikling i SV-fakultetets årlige BOA-aktivitet. Pandemien ga forsinkelser i aktiviteten i 2020 og 2021, men dette ble i stor grad hentet inn igjen i 2022.

² 2024 og 2025 er resultater fra gammel inntektsfordelingsmodell.

Aktiviteten i 2023 viste en økning fra 2022, mens det var en nedgang i aktivitet i 2024. Budsjettmålet for 2025 er satt til kr 140 mill., det samme som vi forventer i 2026. Instituttene langtidsbudsjetter (2027-2030) melder om reduksjon i BOA aktivitet, men med en forventet økning frem til 2030. I tillegg til midler til å drive prosjektaktiviteter, bevilger finansieringskildene (i ulik grad) midler til å dekke indirekte kostnader knyttet til drift av prosjektene, tidligere kalt overhead-inntekter, samt frikjøpsmidler som kompensasjon for tid fast ansatte bruker på prosjektaktiviteter. Samlet referer vi til dette som «nettobidrag».

Figur 7 Utvikling i SV-fakultetets BOA-inntekter 2016-2024, budsjett 2025, og langtidsbudsjett 2026-2028

De siste årene har nettobidraget fra BOA (BOA-inntekter) ligget på rundt kr 40-45 mill. årlig for SV-fakultetet (fig 7). I dag tilfaller dette nettobidraget i sin helhet instituttene som bruker deler av dette til å dekke kostnader som husleie for prosjektansatte, fellesbidraget til UiB sentralt og ulike tjenester som tilbys på institutt- og prosjektnivå. Utover kostnadsdekningen gir nettobidraget instituttene et stort økonomisk handlingsrom.

Fakultetsstyret vedtok i sak [6/25](#) en ny modell for fordeling av BOA inntekter mellom institutt og fakultet basert på en prosentandel av den totale BOA-aktiviteten. Denne vil være gjeldende fra budsjettåret 2026, og nivå på fordeling vil fastlegges i forbindelse med budsjettfordelingen i desember. Arbeidsgruppen har vurdert at denne endringen ikke bør påvirke selve budsjettmodellen, men vil være relevant for budsjettprosessen for 2026.

Selv om BOA blir stadig viktigere for fakultetets totaløkonomi, er dette uforutsigbare inntekter, som gjør det komplisert og sårbart å ha som et utgangspunkt for å tildele faste stillinger. En eventuell påvirkning av BOA-aktivitet utover det som er lagt inn i driftsmodellen vil kreve en nytenking av selve budsjettmodellen som det ikke har vært rom for å se på innenfor den eksisterende arbeidsgruppen.

1.3 Oppsummering av anbefalinger

Innenfor mandatet har arbeidsgruppen følgende anbefalinger som er beskrevet i kapittel 2, 3 og 4:

Driftsmodellen

Arbeidsgruppen foreslår å videreføre hovedtrekkene i dagens struktur for fordeling av driftsmidler til instituttene, men med noen endringer. Dette inkluderer:

- Den eksisterende potten på kr 5,2 mill. som tidligere ble fordelt som «sosiale omkostninger» skilles ut og kr 3 mill. fordeles som en fast «grunnsats» til instituttene, mens kr 2,2 mill. legges inn i beløpet som fordeles etter resultater.
- Endring i indikatorer for resultatbasert fordeling av driftsmidler til enhetene. Disse skal gi insentiver til aktivitet som støtter opp under fakultetets kjernevirksomhet og inntektsmuligheter. Forslag til indikatorer i revidert modell:
 - Avlagte doktorgrader
 - Avlagte studiepoeng samlet for BA og MA
 - Vekting av *årlig endring* i studiepoengproduksjon kategori 2 studiepoeng.
 - BOA aktivitet for alle EU og NFR prosjekt, med en hhv fordeling 60/40.
- Resultatmidler fordeles 90/10 mellom studie- og forskningsaktivitet.
- Revidert driftsmodell innføres fra og med budsjett 2026.

Rekrutteringsmodellen

Det var enighet i arbeidsgruppen om å videreføre alle de tre kriteriene i rekrutteringsmodellen; undervisningsregnskap, finansieringsgrunnlag og strategiske satsinger, og at undervisningsregnskapet fortsatt skal være et hovedkriterium for tildeling av faste vitenskapelige stillinger. Arbeidsgruppen anbefaler at også

- Resultatindikatorene i undervisningsregnskapet justeres for å reflektere endringer i UiB sin inntektsfordelingsmodell. Forslag til indikatorer i revidert modell:
 - Avlagte studiepoeng samlet for BA og MA
 - Vekting av *årlig endring* i studiepoengproduksjon kategori 2 studiepoeng.
 - Avlagte doktorgrader
- Det bør kun unntaksvis være mulig å tildele stillinger utenfor undervisningsregnskapet, og det må da være klare kriterier for dette.

Rekrutteringsstillinger

- Tildeling av rekrutteringsstillinger til instituttene gjøres etter tur.

2. Driftsmodellen

Fakultetets driftsmodell fordeler midler til instituttene basert på aktiviteter og resultater. Modellen for fordeling av driftsmidler opererer innenfor en lukket ramme som avhenger av fakultetets totale budsjettamme og som hvert år blir fastsatt av fakultetsstyret som en del av budsjettbehandlingen.

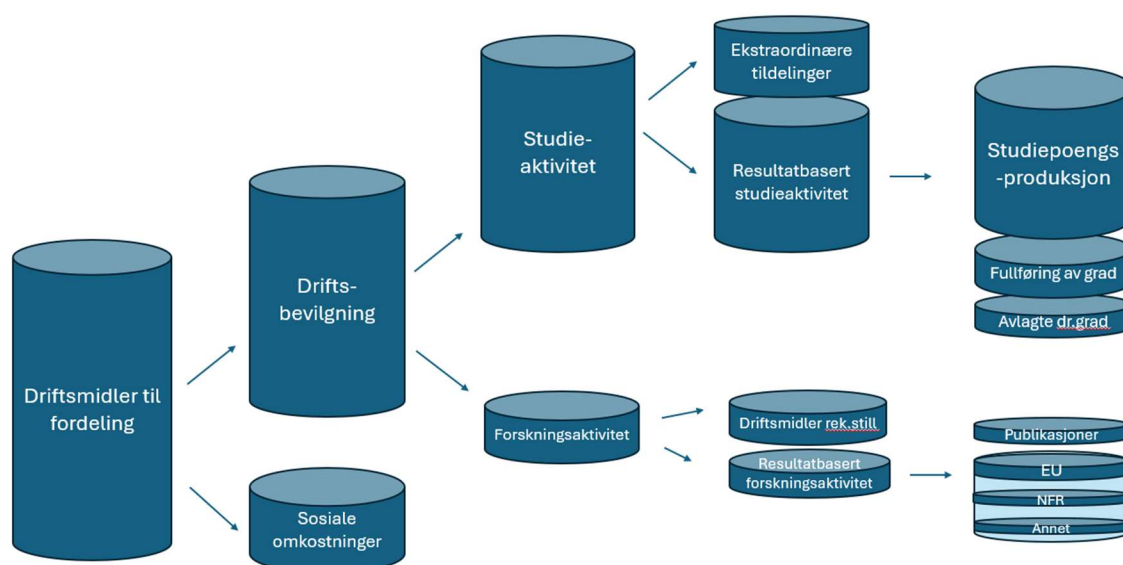
Arbeidsgruppen har i hovedsak diskutert følgende aspekter ved driftsmodellen:

- Hvilke resultatindikatorer modellen skal basere seg på
- Vekting av kategori 2 studiepoeng
- Basisproduksjon
- Fordeling av andel midler basert på studieaktivitet og forskningsaktivitet

2.1 Oppbygging av driftsmodellen

Dagens driftsmodell består av to hovedkategorier, en driftsbevilgning og en kategori kalt «sosiale omkostninger».

Figur 8 Oversikt over kategoriene i dagens modell

Driftsbevilgningen

Driftsbevilgningen har de siste årene vært fordelt med 80% knyttet til studieaktivitet, og 20% knyttet til forskningsaktivitet. Inkludert i driftsbevilgningen ligger støtte til særskilte faglige tiltak på Institutt for geografi og Institutt for informasjons- og medievitenskap, og driftsmidler til rekrutteringsstillinger på grunnbevilgningen. Resterende bevilgning fordeles etter den resultatbaserte aktiviteten som vist i figur 8.

De resultatbaserte midlene fordeles mellom instituttene basert på resultater i de indikatorene som er inkludert i modellen. Indikatorer i den gjeldende modellen er basert på resultatindikatorer som til nå har gitt uttelling i finansieringssystemet nasjonalt og

på UiB. For studieaktivitet er dette studiepoeng for lavere og høyere grad, oppnådde grader (MA og BA), antall utvekslingsstudenter, og avlagte doktorgrader. Indikatorer i den resultatbaserte forskningsaktiviteten er publikasjonspoeng og eksterntfinansiert aktivitet. Disse indikatorene omtales under kap. 2.2 og 2.3.

Tabell 1 viser fordeling av driftsmidler 2025 til de enkelte instituttene, og resultatuttelling i de ulike kategoriene. Arbeidsgruppen har brukt denne tabellen som et referansepunkt i forhold til modellendringer som har vært diskutert.

Tabell 1 Dagens modell for fordeling av driftsmidler (2025)³ (1000 kr)

Institutt	Bevilgning 2025	STUDIEAKTIVITET (80% rammen)					Dr.grader	Utteksling	Annet		FORSKNINGSAKTIVITET (20% rammen)			
		lavere grad	Master	Grad BA	Grad MA	Integrert			Særskilte tiltak	Driftsm rek.still.	Publikasj.	EU	NFR	Andre
Sosiologi	1 894	631	103	139	42		58	31	0	194	24	11	9	1
GOV	2 470	444	288	132	83		160	35	0	411	65	119	55	27
Sampol	2 825	919	147	257	44		248	191	0	243	47	54	9	15
Økonomi	2 351	925	173	144	127	44	0	57	0	212	12	0	4	2
Info-media	7 576	1 654	560	490	199		291	59	2 040	715	93	45	38	87
Sosialantr.	1 288	289	24	77	-2		-58	22	0	193	20	13	41	18
Geografi	2 065	180	116	18	13		0	45	752	198	46	23	11	11
Systemdynamikk	531	0	260	0	63		87	28	0	60	11	14	2	7
Sum	21 000	5 043	1 671	1 257	568	44	787	467	2 792	2 225	317	280	168	168

I tabell 1 er sosiale omkostninger inkludert i instituttens bevilgning, og fremgår derfor ikke i kolonnene for studie- og forskningsaktivitet.

Sosiale omkostninger

For 2025 var driftstildelingen totalt kr 21 mill. Av dette utgjorde kategorien «sosiale omkostninger» kr 5,2 mill. Historisk ble disse midlene avsatt fra driftsbevilgningen for å dekke sosiale omkostninger for stillinger som ble finansiert av instituttene. Etter hvert som lønssystemet endret seg og disse utgiftene ble ført direkte på instituttene, ble beløpet bare stående i modellen. I 2025 ble det gjort en justering, og beløpet ble fordelt jevnt på instituttene slik at Informasjons- og medievitenskap fikk 2/8 deler, og de andre 6 instituttene fikk 1/8 hver (kr 651 875).

For å forenkle modellen foreslår arbeidsgruppen at posten «sosiale omkostninger» fjernes, og at midlene som har blitt avsatt i denne kategorien innlemmes i driftsbevilgningen. Referansegruppen støttet dette. Men ved å inkludere hele beløpet på kr 5,2 mill. inn i de resultatbaserte midlene vil om lag 90% av instituttens driftsbevilgning være resultatbasert. Instituttene vil dermed få større uttelling for sine resultater som inngår i modellen, men færre indikatorer i finansieringssystemet og i driftsmodellen vil også gjøre instituttens bevilgning mer følsom for svingninger i resultatene på de gjenværende produksjonsindikatorne. For å gjøre modellen mindre sårbar for endringer, anbefaler derfor arbeidsgruppen at en andel av de kr 5,2 mill. som tidligere ble fordelt som «sosiale omkostninger» skilles ut og fordeles som en fast «grunnsats» til instituttene, mens en annen del legges inn i beløpet som fordeles etter

³ Kategorien «Annet- Særskilte tiltak.» hører til «studieaktivitet», mens «Annet- Driftsm. rek. still.» hører til «forskningsaktivitet». Disse inngår i 80/20 fordelingen mellom Studie og forskningsaktivitet.

resultater. Arbeidsgruppen anbefaler at kr 3 mill. fordeles til en slik grunnsats til instituttene, mens kr 2,2 mill. gjøres resultatbasert.

Nytt år for beregning av basisproduksjon

Dagens driftsmodell har et minstekrav til instituttenes produksjon av studiepoeng, grader, utvekslingsstudenter, doktorgrader og publikasjonspoeng, kalt krav til basisproduksjon. Instituttene får resultatinntekter for det som produseres utover det fastsatte kravet. Dette basiskravet bidrar til at enhetsprisene blir høyere, og effekten av aktivitetsendring blir større.

Basiskravet er satt likt for alle institutter, og tilsvarer 40% av instituttenes samlede studiepoengproduksjon i 2010 og snittproduksjonen av BA og MA grader i 2013 og 2014. For publikasjonspoeng er basiskravet 40% av snittproduksjonen i 2010. Informasjons- og medievitenskap har dobbelt basiskrav, mens Systemdynamikk har et basiskrav på 14%. Det er også et basiskrav om 1 ph.d. disputas per institutt, (2 for Informasjons- og medievitenskap, og 0,5 for systemdynamikk). Det er ikke satt krav om basisproduksjon for eksternfinansiert aktivitet. Fakultetet har endret seg siden 2010, og både arbeidsgruppen og referansegruppen anbefaler å oppdatere kravet basert på referansepunkt nærmere i tid.

Endring av år for basiskrav for studiepoengproduksjon har liten effekt på fordeling av driftsmidlene, men i en revisjon av modellen anbefaler arbeidsgruppen likevel at et nytt basisår legges nærmere frem i tid, og foreslår at dette baserer seg på snittet av perioden 2019-2023. (Se Appendix tabell A og B for detaljer).

Dette vil vise en jevnere trend som bedre reflekterer en utvikling over tid, og reduserer risiko for skjevheter grunnet unike forhold i et enkelt år. Arbeidsgruppen har også diskutert hvorvidt en skal ha et bevegelig basiskrav som hele tiden tar hensyn til de siste 5 årene, men har valgt å anbefale et fast basiskrav. Arbeidsgruppen foreslår videre at referansepunktet for basiskravet oppdateres minimum hvert 5. år.

Når det gjelder å inkludere resultat fra koronaårene 2020-2021 i basiskravet, hadde de ulike instituttene produksjon som var både høyere og lavere enn gjennomsnittet på fakultetet i den perioden. Siden basiskravet baserer seg på samlet produksjon på fakultetet vil ikke disse svingningene påvirke fordeling av driftsmidler til de enkelte instituttene.

Arbeidsgruppen foreslår følgende for driftsmodellen som helhet

- Beløpet for sosiale omkostninger deles opp, der en del fordeles til instituttene som et fast «grunnbeløp», mens en annen del legges inn i beløpet som fordeles etter resultater.
- Ny beregning for basisproduksjon baseres på snitt for perioden 2019-2023.

2.2 Studieaktivitet

I dagens driftsmodell er 80% av driftsbevilgningen basert på studieaktivitet når andelen avsatt til «sosiale omkostninger» er holdt utenfor. Kategorien studieaktivitet består av både ekstraordinære tildelinger (særskilte tiltak) og resultatmidler på studiefeltet basert på et sett indikatorer (tabell 1).

Studieindikatorene i dagens modell fordeler seg som følger:

- Studiepoengproduksjon (73% av den resultatbaserte studieaktivitetsandelen)
 - Studiepoeng BA, MA
 - Antall studenter på utveksling
- Fullføring av gradsprogram (MA og BA) (19%)
- Avlagte doktorgrader (8%)

I den nye finansieringsmodellen som ble innført i 2025 skilles det ikke lenger mellom studiepoeng avlagt på bachelor- eller masternivå og satsene for uttelling av årsenheter/studiepoeng er nå redusert til tre kategorier, hvor både kategori 1 og 2 er gjeldene på SV-fakultet. Dette var også arbeidsgruppens argumentasjon for å videreføre UiB-modellen med lik uttelling for BA- og MA

Gradsproduksjon og antall utvekslingsstudenter har falt bort som indikatorer, mens gjennomføring på normert tid vil tas inn. Arbeidsgruppens innspill til de ulike indikatorene følger under.

Utteksling

Denne kategorien er ikke lenger en tellende indikator i UiBs insentivsystem, og det foreslås derfor at den også tas ut som indikator i SV-fakultetets driftsmodell.

I SV-fakultetets strategi pekes det på å legge til rette for at alle studenter kan dra på studentutveksling. Dette arbeidet vil fortsette og det vil også fremover være fokus på å gjøre det administrativt enkelt for studentene våre å reise på utveksling selv om det ikke lenger er knyttet økonomiske insentiver til utveksling.

Fellessats på BA og MA

I det nye finansieringssystemet skilles det ikke lenger mellom studiepoeng avlagt på lavere grad (BA) og på master (MA), men på kategori av studieprogram. For SV-fakultetet betyr det at satsen på avlagte studiepoeng på BA har økt, mens den på MA er noe lavere enn i den gamle modellen.

SV-fakultetet har hatt ambisjoner om å styrke masterutdanningen, men arbeidsgruppen ser det likevel som mest hensiktsmessig å videreføre UiB-modellen der det blir lik uttelling for studiepoeng på MA og BA, selv om dette vil innebære en nedjustering av økonomiske insentiver for masterproduksjon. Referansegruppen diskuterte dette, og signalene derfra var å holde på prinsippet om at insentiver gis til instituttene for å

arbeide i den retningen som skaper inntekter til fakultetet. Andre innspill var at fakultetets styrking av master heller bør komme til uttrykk på andre måter enn i denne modellen, og at en styrking av masterutdanningen ikke nødvendigvis er ensbetydende med å øke antall studenter som tas opp på masterprogrammene.

Grads produksjon

Indikatoren for uteksaminerte kandidater fjernes som en indikator i KD og UiBs nye finansieringsmodell, og det foreslås at gradsproduksjon tas ut av fakultetets driftsmodell i tråd med dette.

Gjennomføring på normert tid

I UiBs inntektsfordelingssystem er det nå innført en ny, todelt indikator for gjennomføring av grader på normert tid (gjennomføring i forhold til egne resultater i fjoråret og i forhold til sektoren). Det er kun gjennomføring på normert tid i forhold til egne fjorårsresultater som videreføres til fakultetene fra UiB sentralt.

Det er en viktig målsetning at vi får våre studenter gjennom studieløpet på normert tid, noe som har positive effekter for studenter, samfunnet og fakultetets økonomi. Men det er lite realistisk at en indikator knyttet til dette skal kunne fungere som insentiv for å øke gjennomføring på normert tid, samtidig som det ville komplisert og gjort modellen mindre transparent. Arbeidsgruppen foreslår at denne nye indikatoren ikke inkluderes i den reviderte driftsmodellen.

Avlagte doktorgrader

I UiB sin nye inntektsfordelingsmodell videreføres uttelling for doktorgrader uten endringer, og det foreslås heller ingen endringer fra arbeidsgruppen knyttet til denne indikatoren i fakultetets budsjettmodell.

Studiepoengproduksjon, og vekting av studiepoeng, kategori 1 og 2

Studiepoengproduksjon utgjør hoveddelen av de resultatbaserte inntektene til fakultetet, og dette er dermed den indikatoren som gir størst uttelling i modellen.

I KD og UiB sin nye finansieringsmodell er nå flere av fakultetets studieprogram lagt i en høyere finansieringskategori. Dette er ikke helt nytt da instituttene også tidligere hadde studieprogram som var i ulike finansieringskategorier. I fakultetets eksisterende driftsmodell er studiepoeng avlagt i de ulike kategoriene vektet likt.

Innføringen av en ny finansieringsmodell på UiB er gjort på en budsjettneutryl måte. Det vil si at det ikke er innført en høyere sats på hele volumet av studiepoeng. Det er kun endring i antall avlagte studiepoeng som vil generere en høyere, eller lavere inntekt. Dersom det skal vektes for kategori 2 studiepoeng vil det derfor være naturligt å gjøre dette på endringen i avlagte poeng og ikke på hele volumet. Med høyere satser på studiepoeng enn tidligere vil endring i studiepoeng også gi sterkere utslag på inntektene.

En vekting av kategori 2 studiepoeng vil også gjøre disse mer følsomme for svingninger i studiepoengproduksjonen.

Arbeidsgruppen har diskutert om en vekting mellom kategori 1 og 2 studiepoeng nå bør innføres. Det er flere utfordringer knyttet til vekting av kategori 2 studiepoengene. Samlet sett avlegges det ikke så mange studiepoeng i kategori 2, og volum av disse er svært ulikt fordelt mellom instituttene, der Informasjons- og medievitenskap i 2025 stod for mer enn 90% av produksjonen. Ikke alle instituttene har studieprogram som gir studiepoeng i kategori 2⁴, og ikke alle studieprogrammene i denne kategorien er fullt utbygd ennå. Samlet kompliserer dette hvordan et fornuftig basiskrav til produksjon av kategori 2 studiepoeng kan settes, og i videre utregninger har vi ikke lagt inn basiskrav for kategori 2 studiepoeng.

I dagen budsjettmodell har ikke studiepoengene blitt vektet i forhold til finansieringskategori, men særlig ressurskrevende studieprogram har fått ekstraordinære driftstildelinger (Infomedia og geografi). En innføring av vekting av studiepoeng i forhold til finansieringskategori må også vurderes opp mot disse ekstra tildelingene.

I de videre modellene vektes det derfor med *endring* i studiepoengproduksjon i kategori 2. Dette vil i dagens produksjon ikke utgjøre så store tall, men dersom det over tid blir store endringer, vil fakultetet se dette i sammenheng med andre kompenserende tiltak. Referansegruppen fremhevet at det er et godt prinsipp å ikke belønne den samme tingen flere ganger.

Forslag til indikatorer og prinsipper i revidert driftsmodell:

- Indikatorene bør i stor grad følge UiB sin inntektsfordelingsmodell
- Uttelling for fullføring av gradsprogram på normert tid utgår, evt reduseres kraftig i forhold til dagens 19%
- Avlagte doktorgrader teller som tidligere
- Ingen uttelling for utvekslingsopphold
- Intet skille mellom studiepoeng avlagt på MA og BA
- Det anbefales å vekte årlig endring i kategori 2 studiepoeng. Dette må i så fall sees i sammenheng med andre kompenserende tiltak.

2.3 Forskningsaktivitet

I dagens driftsmodell utgjør forskningsaktivitet 20% av rammen. Figur 1 viser at forskningsaktivitet består av både driftsmidler til rekrutteringsstillinger og resultatmidler for forskning som baserer seg på et sett indikatorer:

⁴ Studieprogram i kategori 2: Geografi (MASV-PHYG), Institutt for informasjons- og medievitenskap (ÅRSV-INFO, BASV-AKI, BASV-IKT, BASV-INFO, BASV-JOU, BASV-MIX, BASV-TVP, MASV-INFO, MASV-MAN, MASV-MIX, MASV-UJO), Institutt for økonomi (MASV-ITØK), Sosiologisk institutt (MASV-LÆSF).

- Publikasjoner (34% av forskningsaktivitetsandelen)
- Eksternfinansiering (66% av forskningsaktivitetsandelen)
 - EU (30%)
 - NFR (18%)
 - Andre (18%)

I KD sin nye fordeling er belønning for forskningsaktivitet (lukket ramme) tatt bort. UiBs inntektsfordelingsmodell har imidlertid beholdt enkelte forskningsindikatorer lokalt, men disse er utelukkende knyttet til eksternfinansiering, og kun i kategoriene EU og NFR (med begrensinger til kun sentre).

Publikasjoner

Arbeidsgruppen diskuterte hvorvidt fakultetet fortsatt skal signalisere at forskningsresultater er en avgjørende del av den faglige virksomheten, gjennom å gi uttelling for publikasjonspoeng i budsjettmodellen. Selv om det er argumenter både for og imot dette, foreslo både arbeids- og referansegruppen at publiseringspoeng utgår som en forskningsindikator i fakultetets driftsmodell.

Fakultetets strategi vektlegger at vi skal øke publiseringsraten i de beste kanalene innen fakultetets fagfelt. Ettersom publikasjonsindikatoren har omfattet både nivå 1 og 2. publikasjoner, ser ikke arbeidsgruppen at dette forslaget står i kontrast til fakultetets strategi. Selv om dette ikke lenger er en indikator i budsjettmodellen fra KD, så skal institusjonen fortsatt registrere publikasjoner, og dette vil være synlig, men ikke tellende.

Eksternfinansiering

Eksternfinansiering vil være viktig fremover både økonomisk, og for å sikre at fakultetet når sine strategiske mål for å videreutvikle ledende forskningsmiljøer, og rekruttering av unge forskere. Selv om instituttenes BOA-aktivitet belønnes gjennom forskningsinsentiver direkte til institutt/prosjekt og inntekter fra nettobidrag er det ønskelig å fortsatt signalisere overfor instituttene at eksternfinansiering er viktig for fakultetet.

Arbeidsgruppen har diskutert hvilke kategorier som i så fall skal beholdes. Kategorien «andre⁵» foreslås å tas ut av modellen i tråd med UiBs modell. EU prosjekt videreføres som en indikator, men uten å skille mellom prosjekttyper slik UiBs modell gjør. Selv om UiB sine forskningsinsentiver nå kun gir uttelling for sentre finansiert fra Forskningsrådet, vil det være ønskelig å gi signaler om at fakultetet ønsker bred NFR finansiert aktivitet. Referansegruppen støttet dette.

Forslag til indikatorer i revidert driftsmodell:

- Ingen uttelling for publikasjoner
- Eksternfinansiering

⁵ Kategorien «andre» omfatter alle andre kilder til eksternfinansiert aktivitet (BOA) enn EU og Forskningsrådet.

- EU (alle prosjekt)
- NFR (alle prosjekt)
- Ingen uttelling for prosjekt i kategorien «Andre»

2.4 Forhold mellom studie- og forskningsaktivitet

Dersom 80/20 fordelingen av midler mellom studie- og forskningsresultater opprettholdes vil den nye modellen gi en stor økning i resultatmidler knyttet til forskning, (fra kr 1 mill. til kr 2,6 mill.). Resultater fra NFR og EU vil få en betydelig større effekt i den nye modellen, og vil påvirke resultatfordelingen mellom institutter med og uten eksternfinansiering fra disse kildene i større grad enn tidligere.

Arbeidsgruppen har diskutert forholdstallet mellom studie – og forskningsaktivitet, og det har blitt pekt på at siden instituttene i stor grad benytter driftsmidlene til å finansiere aktiviteter knyttet til studieprogrammene som seminarledere og sensur, er det også naturlig at resultatene på dette feltet skal ha en større vekt enn resultater på BOA. Det ser også ut til at instituttene bruker en mindre andel av sine budsjetter på forskningsstrategiske tiltak.

Denne 80/20 fordelingen har ikke alltid vært konstant, men har endret seg i forhold til hvordan resultatinntektene har kommet inn til fakultetet. Når vi tar hensyn til hvor fakultetets resultatinntekter kommer fra var forholdstallet i 2024 mellom åpen (studie) og lukket (forskning) ramme for 87/13, mens i UiB sin nye inntektsfordelingsmodell for 2025 har dette endret seg til 94/6 (se figur 5). Dette kan tyde på at en 90/10 fordeling mellom studie og forskning er et mer riktig forholdstall for resultatinntektene til fakultetet. Arbeidsgruppen anbefaler derfor at fordeling mellom resultatmidler knyttet til studie- og forskningsresultater endres til 90/10.

2.5 Fordeling mellom indikatorene

Når det gjelder fordelingen mellom de nye utdanningsindikatorene har det blitt foreslått at avlagte doktorgrader holdes uendret (8%), og at fullføring av gradsprogram utgår som indikator. Det betyr at det resterende midlene vil avsettes til resultater knyttet til studiepoengs produksjon (92%).

For forskningsaktivitet vil det nye modellforslaget fordele midler kun basert på resultat i Forskningsrådet og EU. Dersom tildeling skal reflektere aktivitet i disse to kategoriene anbefaler arbeidsgruppen at det tas utgangspunkt i deres relative andel av BOA aktiviteten på fakultetet. Eksempelvis ville fordelingen i 2024⁶ gi en resultatuttelling på hhv 65% Forskningsrådet og 35% for EU.

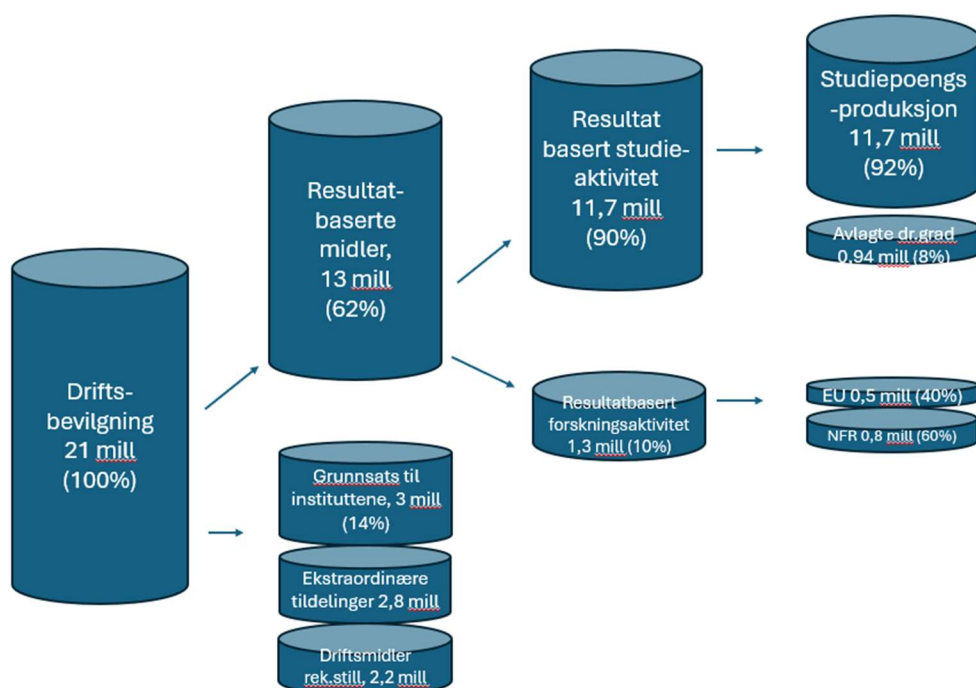
En annen løsning kunne være også her å følge innretningen på forskningsinsentiver i forhold til hva som belønnes, der EU teller mer enn Forskningsrådet. Som nevnt innledningsvis er det kun sentre fra Forskningsrådet som gir forskningsinsentiver i

⁶ Tall hentet fra [4-25 arsregnskap for 2024 ved det samfunnsvitenskapelige fakultet.pdf](#)

dagens modell, og det er da kun ett institutt som da vil få forskningsinsentiver knyttet til Forskningsrådet. For 2025 var forholdet mellom fakultetets resultater fra EU og Forskningsrådet ca 83/17. Det er tall som vil kunne være sårbare for endringer, og man kan derfor vurdere om fordelingen mellom kategoriene skal ligge nærmere hverandre enn dette, også siden vi foreslår å inkludere alle Forskningsrådsprosjekt i denne indikatoren. Arbeidsgruppen foreslår derfor en fordeling 60/40 mellom EU og Forskningsrådet.

Som beskrevet i kap 2.1 skal driftsbevilgningen i hovedsak være resultatbasert, men i dagens løsning ligger det også inne driftsmidler til rekrutteringsstillinger på grunnbevilgningen, og tildelinger til særskilte faglige tiltak til Informasjons- og medievitenskap og geografi. Arbeidsgruppen foreslår at disse trekkes ut av hhv studieaktivitet og forskningsaktivitet kategoriene. Denne modellen (Revidert modell) er illustrert i figur 9. Her er også de nye indikatorene som har blitt foreslått i kap. 1.2 -1.4 lagt inn.

Figur 9 Revidert fordelingsmodell, der «andre tildelinger» skilles ut fra resultatmidler. 90/10 fordeling studieaktivitet/forskningsaktivitet, og en grunnsats på kr 3 mill. til instituttene.

Tabell 2 viser hvordan driftsmidler for 2025 ville fordelt seg mellom instituttene med nye foreslåtte indikatorer, 90/10 fordeling mellom studie og forskningsaktivitet, og fordeling av sosiale kostnader med en grunnsats. Endring i forhold til vedtatt tildeling for 2025 er vist i kolonne 3. Det er færre indikatorer som teller i den nye modellen, instituttene vil dermed være mer følsomme for utviklingen i disse indikatorene.

Tabell 2 Ny modell for fordeling av driftsmidler (2025)⁷ (1000 kr)⁸

Institutt	Bevilgning	Ny modell	Økning/ red.	STUDIEAKTIVITET (90% rammen)				Annet		FORSKNINGSAKTIVITET (10% rammen)				
	2025	2025		kategori 1 og 2	vekt kat 2 endring		Dr.grader	Utvexling	Særskilte tiltak	Driftsm rek.still.	Publikasj.	EU	NFR	Andre
Sosiologi	1 894	1 851	-43	1 182	-27		69	0	0	194		31	27	
GOV	2 470	2 516	46	1 052	-14		190	0	0	411		331	171	
Sampol	2 826	2 924	98	1 834	0		294	0	0	243		150	28	
Økonomi	2 351	2 626	276	1 880	148		0	0	0	212		1	11	
Info-media	7 576	8 044	468	3 653	296		346	0	2 040	715		126	117	
Sosialantr.	1 288	1 035	-253	372	0		-69	0	0	193		37	126	
Geografi	2 065	1 692	-373	270	0		0	0	752	198		64	33	
Systemdynamikk	531	311	-220	119	-16		104	0	0	60		39	6	
Sum	21 000	21 000	0	10 362	388	0	935	0	2 792	2 225	0	779	519	

Noen av instituttene har negative verdier i kolonnen for endringer i kategori 2. Dette skyldes at det har vært en nedgang i avlagte studiepoeng i den kategorien i forhold til året før.

3. Rekrutteringsmodellen

Rekrutteringsmodellen ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet ble vedtatt i 2002. I siste revisjon av modellen i 2018 vedtok fakultetsstyret (sak 62/18) at kriteriene knyttet til undervisningsregnskap, finansieringsgrunnlag og strategisk satsning skal inngå i beslutningsgrunnlaget for tildeling av faste vitenskapelige stillinger. Dette innebar en reduksjon av omfanget av kriterier som siden 2002 også hadde inkludert forskningsaktivitet og publisering, evalueringsresultater, kjønnsfordeling, aldersstruktur og ressurspersoner.

Modellen anvender de gjeldende kriteriene til å fordele faste kombinerte førstestillinger i den årlige budsjettbehandlingen.

Fastlønnsbudsjettet eies av fakultetet og alle ledige stillinger tilbakeføres til fakultetet før de eventuelt utlyses på nytt. Når et institutt har avgang i en stilling, blir den ikke automatisk replassert. Dette skjer først etter en samlet vurdering både av ressurs situasjonen og bemanningsbehovet ved fakultetet. Rekrutteringsmodellen har gjennom mange år blitt sett på som både rimelig og solidarisk.

3.1 Oppbygging av undervisningsregnskapet

Undervisningsregnskapet omfatter grunnressursene (målt i timer) som et institutt bør ha for å kunne drive sin undervisningsvirksomhet uavhengig av antall studenter. I tillegg tildeles det timer for faktiske produserte årsheter og doktorgrader. Timetallet blir sammenlignet med antallet faste vitenskapelige førstestillinger (målt i timer avsatt til undervisning). På denne måten beregnes det over- eller underkapasitet i forhold til undervisningsbelastningen generelt på fakultetet. Det synes rimelig at undervisningsregnskapet fortsatt skal være et hovedkriterium for tildeling av faste vitenskapelige kombinerte stillinger. Fakultetets inntekter er i økende grad avhengig av

⁷ Kategorien «Annet- Særskilte tiltak.» hører til «studieaktivitet», mens «Annet- driftsm. rek. still.» hører til «forskningsaktivitet». Disse inngår i 80/20 fordelingen mellom Studie og forskningsaktivitet.

⁸ Tabellen er oppdatert i forhold til første versjon av rapporten sendt til instituttene august 2025.

studentenes studiepoengs produksjon, og instituttene er avhengig av tilstrekkelig undervisningskapasitet for å kunne ivareta sine undervisningsforpliktelser. Det er derfor rimelig at undervisningsregnskapet i rekrutteringsmodellen fortsatt skal være et vesentlig kriterium for tildeling av faste vitenskapelige stillinger.

Tabell 3 viser modellen for undervisningsregnskapet som ble lagt frem i fakultetsstyresak [81/24](#) Budsjett 2025 – fordeling av faste vitenskapelige stillinger. Her fremkommer det hvilke produksjonstall som ligger til grunn, og hvordan timeressurser fordeles på instituttene. I siste kolonne fremkommer det hvorvidt det enkelte instituttet har en over- eller underkapasitet av undervisningsressurser

Tabell 3 Modell for undervisningsregnskapet, 2025 tall⁹

Totalt antall timer til fordeling	88 258
Grunnbevilgning, 4 352 t per inst	-38 086
Timer fordelt for doktorgradsprod	-4 620
Rest til ford for prod årsenh lav g(1) / høy g(1,5)	45 552

Produserte årsenheter/kandidater			Fordeling av timeressurser						Over/underdekning			
Institutt	Gj.sn prod på lavere grad 2021-2023	Høyere grad gj.sn ant årsenh 2021-2023	Veiete antall årsenheter lg/hg: 1 - 1,5	Veiete antall årsenheter vist i %	Doktorgrad gj.sn kand 2021-2023	Grunnbevilgn i underv.timer per institutt	Timebev per gj.sn. dr.grad 210	Timebev for veiete prod årsenh lg/hg	Totalt antall timer per institutt	Faste stillinger 2024	Kapasitet i 2024 654	Over- (+) / underkap (-)
Sosiologi	277,7	45,2	346	11 %	0,7	4 352	140	5 137	9 629	12,0	7 848	-2,7
GOV	231,4	70,2	337	11 %	2,9	4 352	613	5 005	9 970	17,5	11 445	2,3
Sam.pol.	377,8	65,5	476	16 %	4,3	4 352	893	7 077	12 321	17,0	11 118	-1,8
Økonomi	364,0	62,4	458	15 %	2,7	4 352	560	6 804	11 716	16,8	10 955	-1,2
Infomedia	687,6	165,3	936	31 %	5,3	11 974	1 120	13 907	27 001	38,5	25 179	-2,8
Sosialantr.	180,1	27,7	222	7 %	2,3	4 352	490	3 295	8 137	13,7	8 960	1,3
Geografi	122,2	47,8	194	6 %	2,2	4 352	455	2 883	7 690	11,5	7 521	-0,3
Systemdyn*)	0,0	64,8	97	3 %	1,7	*)	350	1 444	1 794	3,0	1 962	0,3
Totalt	2 240,9	548,9	3 064,3	100 %	22,0	38 086	4 620	45 552	88 258	130,0	84 987	-5,0

*) Systemdynamikkgruppen er ikke eget institutt og har derfor ikke grunnbevilgning.
Antall undervisningstimer per vitenskapelig stilling er 654.

Indikatorer i undervisningsregnskapet

I dagens modell baserer fordeling av timeressurser i undervisningsregnskapet seg på snittproduksjon de tre siste årene for avlagte studiepoeng og dr. grader for ikke å få for store svingninger fra år til år.

- lavere grad
- høyere grad
- Avlagte dr. grader

Når resultatindikatorene har blitt endret i inntektsfordelingsmodellen til UiB, er det også naturlig å se på hvordan indikatorene inngår i undervisningsregnskapet ved SV-fakultetet. I likhet med driftsmodellen anbefaler arbeidsgruppen å videreføre avlagte dr. grader som tidligere, og at avlagte studiepoeng lavere/høyere grad byttes ut med avlagte studiepoeng totalt. Arbeidsgruppen anbefaler videre at vektning av kategori 2 studiepoeng skal tas inn i undervisningsregnskapet, men også her vil det være naturlig at vi inkluderer

⁹ Fra Fakultetsstyresak 81/24 [budsjett 2025 - fordeling av faste vitenskapelige stillinger 5.pdf](#)

vekting av *årlig endring* i studiepoengproduksjon. Tabell 4 viser nytt forslag til modell for undervisningsregnskap, der modellen fra desember 2024 vises med ny sammensetning av indikatorer, der vi også veker endring i kategori2 studiepoeng.

Tabell 4 Modell for undervisningsregnskapet med nye indikatorer, vekting av endring i kategori 2, 2025 tall¹⁰

Tabell 1

Rekrutteringsmodell for 2025

Totalt antall timer til fordeling	88 258
Grunnbevilgning, 4 352 t per inst	-38 086
Timer fordelt for doktorgradsprod	-4 620
Rest til ford for prod årsenh	45 552

Produserte årsenheter/kandidater			Fordeling av timeressurser							Over/underdekning i 2024		
	Kategori i log 2	Endring kat 2	A Sum årsenheter	B Antall årsenheter vist i %	C Doktorgrad gjsn kand 2021-2023	D Grunnbevilgn i underv.timer per instutt	E Timebev per gjsn. dr.grad 210	F Timebev for veiete prod årsenh lg/hg	G Totalt antall timer per institutt	H Faste stillinger 2024	I Kapasitet i 2024 654	J Over- (+) / underkap (-)
Institutt	2021-2023				2021-2023							
Sosiologi	322,9	5,4	328	11,7 %	0,7	4 352	140	5 340	9 832	12,0	7 848	-3,0
GOV	301,6	-1,2	300	10,7 %	2,9	4 352	613	4 887	9 852	17,5	11 445	2,4
Sam.pol.	443,3	0,0	443	15,8 %	4,3	4 352	893	7 210,6	12 455	17,0	11 118	-2,0
Økonomi	426,5	16,7	443	15,8 %	2,7	4 352	580	7 208	12 120	16,8	10 955	-1,8
Infomedia	852,9	-10,1	843	30,1 %	5,3	11 974	1 120	13 709	26 803	38,5	25 179	-2,5
Sosialantr.	207,8	0,0	208	7,4 %	2,3	4 352	490	3 380	8 222	13,7	8 960	1,1
Geografi	169,1	-0,1	169	6,0 %	2,2	4 352	455	2 748	7 555	11,5	7 521	-0,1
Sys temdyn*)	65,7	0,0	66	2,3 %	1,7	*)	350	1 069	1 419	3,0	1 962	0,8
Totalt	2 789,8	10,7	2 800,5	100 %	22,0	38 086	4 620	45 552	88 258	130,0	84 367	-5,0

Over- (+) / underkap (-)
-2,7
2,3
-1,8
-1,2
-2,8
1,3
-0,3
0,3
-5,0

dagens modell

Vi ser at det blir noen justeringer i over/underkapasitet mellom instituttene når vi ikke lenger skiller mellom MA og BA studiepoeng, og vi tar inn endring i kategori 2 stp.

Timer i undervisningsregnskapet

Det er lagt til grunn at et årsverk for en vitenskapelig førstestilling består av 1695 timer. Modellen regner med at 45% av tiden går med til undervisning, 45% til forskning og 10% til administrasjon. For å dekke inn forskningspermisjon hvert 7. år reduseres undervisningsdelen på 763 timer med 14,3%, og et undervisningsårsverk i undervisningsregnskapet består etter dette av 654 timer.

Grunnbevilgning av stillinger

Undervisningsregnskapet baserer seg på en grunnbevilgning (grunnressurs) per institutt på 4352 timer (6,6 årsverk) Informasjons- og medievitenskap har en grunnressurs på 11 974 timer (18,2 årsverk) (se under). Grunnressursen utgjorde ca. 40% av fakultetets samlede årsverk i faste vitenskapelige stillinger ved tidspunkt for innføring av undervisningsregnskapet, og ble sett på som det antall årsverk som et institutt bør ha for å kunne drive sin undervisningsvirksomhet uavhengig av antallet studenter.

En lik fordeling av grunnressurser på tvers av instituttene (med unntak av Informasjons- og medievitenskap) er en fordel for de minste instituttene. Siden rekrutteringsmodellen kom på plass for rundt 20 år siden, har instituttene utviklet seg forskjellig i omfang slik at

¹⁰ Fra Fakultetsstyresak 81/24 [budsjett 2025 - fordeling av faste vitenskapelige stillinger 5.pdf](#)

de nå har et ulikt antall programmer med ulike ressursbehov. Infomedia har hatt dobbel grunnressurs som et sammenslått institutt. Videre fikk instituttet 5 ekstra vitenskapelige stillinger i forbindelse med etableringen av de nye studieprogrammene knyttet til MCB. Samtidig ble grunnressursen for instituttet økt tilsvarende og påvirket dermed ikke kapasiteten i undervisningsregnskapet (se fakultetsstyresak 91/18 og 92/18 for budsjett 2019). Institutt for økonomi ble tildelt stillinger som ligger utenfor undervisningsregnskapet i forbindelse med etableringen av ITØK-programmet. Dette har noe av den samme effekten i modellen, på den måten at de ikke direkte påvirker timetall allokeringen til de andre instituttene.

På bakgrunn av dette har arbeidsgruppen diskutert hvorvidt det er behov for å se på nivået og fordelingen av grunnressursene i undervisningsregnskapet. En justering av grunnressursene vil for eksempel kunne knyttes til en prosess der stillinger som i dag ligger utenfor undervisningsregnskapet tas inn. Det vil også kunne gi en bedre fordeling av ressurser basert på at størrelsen til instituttene er mer ulik enn for 20 år siden. En grundigere vurdering av dimensjoneringen av grunnressursene på instituttene er det imidlertid ikke kapasitet til innenfor tidsrammen til arbeidsgruppen. Dette er en vesentlig del av grunnlaget i modellen og krever en mer inngående analyse av ressursbehovene. Arbeidsgruppen vil anbefale at en gjennomgang av grunnressursene gjøres som en del av en fremtidig evaluering av den reviderte modellen.

Stillingskategorier i undervisningsregnskapet

Undervisningsregnskapet er basert på faste kombinerte stillinger (professor, førsteamanuensis). Det gjenspeiles både i hvordan grunnressursene i modellen er dimensjonert og hvordan kapasiteten beregnes i forhold til aktiviteten. Et undervisningsårsverk i modellen består som tidligere beskrevet av 654 timer.

I tråd med fakultetets strategi skal undervisningen være forskningsbasert, og undervisningsbehovet skal derfor i hovedsak dekkes gjennom kombinerte stillinger. Hovedregelen er at undervisningsstillinger er kombinerte stillinger. Enkelte studieprogram, praksisorienterte (som journalistikk, film og TV produksjon, lektorutdanning) vil i tillegg ha behov for andre stillingskategorier for å fylle helt konkrete undervisningsbehov. Arbeidsgruppen har diskutert hvorvidt det er et behov for å inkludere også andre stillingskategorier som ikke er kombinerte stillinger i undervisningsregnskapet. Det kan argumenteres for at alle vitenskapelige stillinger på fakultetets lønnsbudsjett som bidrar til undervisningsaktiviteten burde telle med i undervisningsregnskapet. Det vil da for eksempel være snakk om å inkludere universitetslektorer og praksislærere. Som en del av diskusjonen har det vært sett på omfanget og fordelingen av disse stillingskategoriene.

Per mai 2025 utgjorde universitetslektorer og praksislærere på fakultetets lønnsbudsjett 4,40 årsverk fordelt på 11 stillinger. Stillingene er i all hovedsak knyttet til Institutt for Informasjons- og medievitenskap og deres profesjonsrettede utdanninger i

medieklyngen MCB. De er kjennetegnet ved mange mindre stillingsprosenter fordelt på flere stillinger. Omfanget og finansieringen av disse var en del av grunnlaget for opprettelsen av studieprogrammene i MCB. (fakultetsstyresak 91/18).

Instituttene finansierer også en del universitetslektorer. Dette er stillinger som ikke er omfattet av fakultetets undervisningsregnskap, både fordi de er finansiert av instituttene og fordi innholdet i stillingene i varierende grad er knyttet direkte til undervisning. Det er koordinatorene for EVU virksomhet, seminarkoordinatorene og likende. Fagkonsulenter (seminarledere) er også knyttet til undervisning, dette er ikke vitenskapelige stillinger og inngår naturlig nok heller ikke i undervisningsregnskapet. De er finansiert av instituttene og er i mange tilfeller masterstudenter eller ferdige masterkandidater.

På bakgrunn av dette vurderer arbeidsgruppen det som mest formålstjenlig at undervisningsregnskapet fortsatt skal basere seg på faste kombinerte stillinger på fakultetets lønnsbudsjett.

3.2 Kriterier i rekrutteringsmodellen

Både undervisningsregnskap, finansieringsgrunnlag og strategiske satsinger inngår som beslutningsgrunnlag for tildeling av faste vitenskapelige stillinger i dagens rekrutteringsmodell. Det er bred enighet i arbeidsgruppen om at det også i fremtiden bør være muligheter for tildeling av stillinger basert på alle disse kriteriene.

Ved forrige revisjon av fakultetets rekrutteringsmodell i 2018 ([Sak 62/18](#)) ble det anbefalt at undervisningskapasitet og resultater fortsatt skulle tillegges stor vekt, men at man også burde vektlegge forskningsresultater noe mer og kunne bruke forskningsstrategiske satsninger som en begrunnelse for en utlysning. Samtidig som tilførsel av nye ressurser ble ansett som å være vesentlig i vurdering om utlysning. Denne argumentasjonen resulterte i de tre kriteriene som dagens rekrutteringsmodell baserer seg på.

Spørsmålet er om dette er til strekkelig til å balansere de strategiske målene i forhold til forskning og utdanning, eller om undervisningskapasiteten tillegges for mye vekt. Omfanget av eksternfinansiert aktivitet har også økt betraktelig de siste årene og med strammere økonomiske rammer i sektoren er viktigheten av denne aktiviteten antatt å øke i årene framover. Kriteriet som omhandler finansieringsgrunnlag, er ment å dekke både ressurser i form av tildeling av nye studieplasser og eksternt finansierte prosjekter av en viss varighet. Samtidig ble det i 2018 påpekt at kriteriet sjelden vil kunne anvendes alene, men at en strategisk vurdering også må ligge til grunn. I presiseringen av mandatet ble det bedt om at arbeidsgruppen skulle vurdere hvordan forskningsaktivitet og eksternfinansiert aktivitet kan inngå i modellen. Det er vanskelig å finne entydige, objektive parametere for hvordan ekstern finansierte prosjekter og forskning skal kunne påvirke undervisningsregnskapet. Undervisningsregnskapet er basert på timetallet som kombinerte stillinger har til undervisning. Det å lede store, og ofte prestisjefylte forskningsprosjekter tar tid, og gjennom UiB sin særavtale om lønnsvilkår gis det

midlertidige lønnstillegg for visse typer eksternfinansierte prosjekter¹¹. Men hvis ikke prosjektleder frikjøpes fra undervisning i stillingen sin reflekteres ikke dette arbeidet i undervisningsregnskapet. Problemstillingen om frikjøp av prosjektleder i undervisningssammenheng er heller ikke en beslutning som ligger på fakultetet, men på instituttnivå. Det er ikke unaturlig å se for seg at deltagelse i store forskningsprosjekt- særlig eksternt finansierte- reduserer kapasitet til å undervise, uten at det nødvendigvis gjøres formelle justeringer av den enkeltes arbeidsplan.

Det vil bli svært krevende å inkludere ekstern finansierte prosjekter i undervisningsregnskapet. I rekrutteringsmodellen er det allerede to kriterier som skal ta hensyn til dette strategisk satsing og finansieringsgrunnlag.

Stillinger utenfor undervisningsregnskapet

En av utfordringene med dagens rekrutteringsmodell er at det over tid har blitt lyst ut/ tildelt faste kombinerte stillinger som ikke har blitt lagt inn i undervisningsregnskapet (ofte omtalt som stillinger utenfor modellen). Stort sett har stillinger blitt lagt utenfor undervisningsregnskapet for en avtalt periode, men det er også stillinger som har blitt gitt som ikke har der det ikke ligger noen beslutninger for når stillingene skal inn i undervisningsregnskapet. Årsaken/begrunnelsene for at stillinger har blitt lagt utenfor undervisningsregnskapet er flere. Det har skyldes at stillinger for en periode har vært finansiert av andre, eksternt, fra UiB eller institutt. Det kan ha vært under oppbygging av nye studieprogram som har fått tilført finansering, eller stillinger som er finansiert av EVU midler og ikke inngår i ordinær undervisning. En oversikt over faste kombinerte stillinger på instituttene er vist i Appendix, figur A. Her vises både oversikt over stillinger som legges til grunn for undervisningsregnskapet, men også stillinger som er lagt utenfor dette regnskapet.

Stillinger utenfor undervisningsregnskapet, enten det er midlertidig eller permanent, gjør det krevende å holde oversikt over den reelle undervisningskapasiteten og det gjør modellen mindre transparent. Dette er viktige momenter for at undervisningsregnskapet skal ha legitimitet som et viktig grunnlag for å fordele stillinger. Arbeidsgruppen har derfor diskutert ulike prinsipper for at stillinger skal kunne holdes utenfor undervisningsregnskapet.

Generelt er det enighet om at det kun unntaksvis bør være mulig å tildele stillinger som skal ligge utenfor undervisningsregnskapet og at det må være klare kriterier for dette. Momenter som har vært trukket frem er:

- I utgangspunktet bør ingen kombinerte stillinger ligge permanent utenfor undervisningsregnskapet

¹¹ [Særavtaler om lønnsvilkår for ansatte som oppnår prestisjefylte prosjekter, status som fremdragende underviser eller bidrar inn i eksternfinansierte prosjekter lagt til UiB.pdf](#)

- Det kan være strategiske hensyn som gjør at en stilling midlertidig kan ligge utenfor undervisningsregnskapet (finansieringsgrunnlag nye studieplasser, men ingen automatikk)
- Det må presiseres hvor lenge en stilling skal ligge utenfor undervisningsregnskapet

Selv om det bør være en hovedregel at ingen faste kombinerte stillinger ligger permanent utenfor undervisningsregnskapet er det likevel stillinger som har en slik natur at det er naturlig at det gjøres unntak, som for eksempel stillinger som ikke bidrar til studiepoengproduksjon på sitt institutt, men som kommer hele UiB til gode, og stillinger som er eksternt finansiert for å gjøre oppgaver som bidrar inn i undervisningen. Faste stillinger finansiert av instituttens egne midler bør i utgangspunktet ikke legges utenfor undervisningsregnskapet da det vil dekke over den reelle kapasiteten. Stillingene vil ofte overføres fakultetet etter hvert da «uten å gå gjennom undervisningsregnskapet». En etablering av nye tydeligere prinsipper for hvorvidt stillinger skal kunne ligge utenfor undervisningsregnskapet vil først og fremst være gjeldene for fremtidige tildelinger etter at denne revisjonen er vedtatt i fakultetsstyret.

Når det gjelder stillinger som ikke bidrar til å generere studiepoeng (for eksempel stillinger knyttet til EVU tilbud), vil det måtte gjøres en i vurdering basert på finansieringskilden i samarbeid mellom institutt og fakultet, for å vurdere om stillingen skal inn i undervisningsregnskapet eller ikke.

Stillinger som i dag ligger utenfor undervisningsregnskapet, og som bryter med de nye prinsippene, skal ikke automatisk føres inn i undervisningsregnskapet. De må identifiseres og drøftes i forbindelse med budsjettprosessen/saken for 2026.

Arbeidsgruppen mener ellers at navnet som brukes på denne modellen er misvisende, og kan være forvirrende. Rekrutteringsmodellen omfatter undervisningsregnskap, finansieringsgrunnlag og strategisk satsning. Gruppen anbefaler derfor å endre navnet «rekrutteringsmodellen» til «bemanningsmodellen». For ikke å skape forvirring har vi i denne rapporten brukt «rekrutteringsmodellen».

3.3. Rekrutteringsstillinger

Arbeidsgruppen skal vurdere mulige prinsipper for fordeling av rekrutteringsstillinger på grunnbevilgningen, under forutsetningen av at antall rekrutteringsstillinger skal balanseres mot fakultetets måltall slik det er beskrevet i fakultetets tildelingsbrev fra UiB.

Fakultetsstyret vurderer og beslutter tildeling av rekrutteringsstillinger til instituttene årlig i forbindelse med fakultetets budsjettprosess. Arbeidsgruppen anbefaler at denne tildelingen av rekrutteringsstillinger gjøres etter tur, men at Institutt for informasjon- og medievitenskap får dobbelt antall stillinger. Referansegruppen ønsket at stillinger ble

tildelt etter tur, der spesielt behovet for å sikre breddestillingene ble vektlagt. For at denne tildelingsprosessen skal være forutsigbar foreslås det at fordelinger gjøres etter en langsiktig plan. Denne planen må være robust nok for å håndtere eventuelle reduksjoner i rekrutteringsstillinger fra UiB sentralt.

Dersom det i første runde ikke kan tildeles 8 stillinger, og det må prioriteres mellom instituttene peker Inntektsfordelingsutvalgets på mulige kriterier for fordeling av rekrutteringsstillinger i sin rapport¹², som utvikling av forholdstallet mellom rekrutteringsstillinger og fast ansatte i førstestillinger på enheten, rekrutteringsbehov i en videre forstand enn dette, her kan vi for eksempel vurdere antall kandidater i ph.d. programmet på instituttet og gjennomstrømningstid, samt instituttens faglige bredde.

Enhetenes strategiske vurderinger og behov for rekrutteringsstillinger skal beskrives i enhetenes årlige budsjettinnspill.

SVs måltall for rekrutteringsstillinger var 58 stillinger i 2024, noe som utgjorde 10 % av UiBs samlede rekrutteringsstillinger. Det er disse stillingene fakultetet får finansiering for, og finansieringen følger antall faktiske ansettelser, med en øvre finansieringsgrense når måltallet er nådd. For 2025 ble dette måltallet redusert til 56. SV-fakultetet har de siste årene hatt et mye høyere antall rekrutteringsstillinger på grunnbeveligningen enn måltallet skulle tilsi, og en del av fakultetets innsparingstiltak har vært å ta ned antall rekrutteringsstillinger til måltallet.

¹² [Inntektsfordelingsutvalget Universitetet i Bergen 2024](#)

Appendix

Nytt år for beregning av basisproduksjon

Tabell A viser hvordan driftsmidlene fordelte seg i 2025 med et produksjonskrav basert på studiepoengproduksjon i 2010. Bevilgning 2025 tilsvarer tall vist i Tabell 1.

For å kunne sammenligne med tildeling i 2025 har vi i tabellene A- D beregnet 80/20 fordeling mellom studie- og forskningsaktivitet.

Tabell A Fordeling av driftsmidler i 2025 budsjettet, med basiskrav basert på studiepoengproduksjon fra 2010 (dagens modell).

BEREGNET BASISPRODUKSJON - 40%							
	Lavere grad	Master	Utteksling	Publikasj.	Grader-B	Grader M	Doktorgr.
Snitt 100% produksjon	175,6	59,2	46,4	29,3	49,0	29	
40% av snitt 100% produksjon	70,3	23,7	18,6	11,7	19,6	11,6	-1
Infomedia	140,5	47,4	37,1	23,4	39,2	23,2	-2
Systemdynamikk 14%	Ingen prod	8,3	6,5	4,1	Ingen prod	4	0,5

Institutt	Bevilgning 2025	STUDIEAKTIVITET (80% rammen)						
		Lavere grad	Master	Grad BA	Normert tid	Integrert	Dr.grader	Utteksling
Sosiologi	1 894	631	103	139	42		58	31
GOV	2 470	444	288	132	83		160	35
Sampol	2 825	919	147	257	44		248	191
Økonomi	2 351	925	173	144	127	44	0	57
Info-media	7 576	1 654	560	490	199		291	59
Sosialantr.	1 288	289	24	77	-2		-58	22
Geografi	2 065	180	116	18	13		0	45
Systemdynamikk	531	0	260	0	63		87	28
Sum	21 000	5 043	1 671	1 257	568	44	787	467

Tabell B viser hvordan driftsmidlene for 2025 ville fordelt seg med et produksjonskrav basert på studiepoengsnitt de siste 5 årene (2019-2023) heller enn på 2010 tall, og endring i forhold til faktisk 2025 bevilgning. For enkelthets skyld er det kun sett på endringer i kategoriene «studiepoeng lavere grad» og «studiepoeng master», markert grønt i tabellene. Siden produksjonskrav for publikasjoner ikke er oppdatert er det ingen endring i kategorien forskningsaktivitet, og derfor vises ikke den delen av rammen.

Tabell B Fordeling av driftsmidler i 2025 budsjettet, med basiskrav basert på studiepoengs produksjon 2019-2023

BEREGNET BASISPRODUKSJON - 40%							
	Lavere grad	Master	Utteksling	Publikasj.	Grad BA	Grad MA	Dr.grader
Snitt 100% produksjon	269,7	65,6	46,4	29,3	49,0	29	
40% av snitt 100% produksjon	107,9	26,2	18,6	11,7	19,6	11,6	-1
Infomedia	215,8	52,5	37,1	23,4	39,2	23,2	-2
Systemdynamikk 14%	Ingen prod	9,2	6,5	4,1	Ingen prod	4	0,5

Institutt	Bevilgning 2025	Bevilgning 2025 (ny)	Endring	STUDIEAKTIVITET (80% rammen)						
				Lavere grad	Master	Grad BA	Grad MA	Integrert	Dr.grader	Utvexling
Sosiologi	1 894	1 873	-21	601	106	139	42		58	36
GOV	2 470	2 449	-21	383	322	132	83		160	41
Sampol	2 825	2 886	60	937	158	257	44		248	222
Økonomi	2 351	2 395	43	944	188	144	127	44	0	67
Info-media	7 576	7 656	80	1 660	625	490	199		291	68
Sosialantr.	1 288	1 195	-93	202	14	77	-2		-58	25
Geografi	2 065	1 973	-92	76	122	18	13		0	52
Systemdynamikk	531	574	43	0	299	0	63		87	32
Sum	21 000	21 000	0	4 803	1 833	1 257	568	44	787	544

I de videre beregningene er det lagt inn produksjonskrav basert på studiepoengsnitt de siste 5 årene (2019-2023) heller enn på 2010 tall. I de tilfellene der vi gjør beregninger knyttet til endringer i kategori 2 studiepoeng har vi brukt snittproduksjon 2020-2023.

Vekting av kategori 2 studiepoeng

I tabell C og D har vi tatt utgangspunkt i de foreslåtte nye indikatorene, og viser hvordan vekting av studiepoeng i kategori 2 påvirker budsjettfordelingen, og viser endring i forhold til bevilgning 2025, som her også inkluderer sosiale omkostninger. Forskningsaktivitet er en egen ramme, og er ikke vist i disse tabellene.

Det er lagt inn basiskrav på studiepoeng totalt, her skilles det ikke på kategori 1 og 2.

Tabell C Nye indikatorer, uten vekting av kategori 2 studiepoeng, Basiskrav basert på snittproduksjon i 2019-2023 for studiepoeng¹³.

Institutt	Bevilgning 2025	Bevilgning 2025 (ny)	Endring	STUDIEAKTIVITET (80% rammen)						
				kategori 1 og 2	vekt kat 2 endring	Grad BA	normert tid	Integrert	Dr.grader	Utvexling
Sosiologi	1 894	1 763	-131	1 342					76	0
GOV	2 470	2 972	502	1 194					208	0
Sampol	2 825	2 975	149	2 082					322	0
Økonomi	2 351	2 391	39	2 134					0	0
Info-media	7 576	7 932	356	4 147					379	0
Sosialantr.	1 288	1 099	-189	423					-76	0
Geografi	2 065	1 482	-583	306					0	0
Systemdynamikk	531	387	-144	135					114	0
Sum	21 000	21 000	0	11 763	0	0	0	0	1 023	0

Tabell D Nye indikatorer, med vekting av endring i kategori 2 studiepoeng. Basiskrav basert på snittproduksjon i 2019-2023 for studiepoeng¹⁴.

Institutt	Bevilgning 2025	Bevilgning 2025 (ny)	Endring	STUDIEAKTIVITET (80% rammen)						
				kategori 1 og 2	vekt kat 2 endring	Grad BA	Normert tid	Integrert	Dr.grader	Utvexling
Sosiologi	1 894	1 686	-209	1 293	-29				76	0
GOV	2 470	2 913	444	1 151	-15				208	0
Sampol	2 825	2 900	74	2 007	0				322	0
Økonomi	2 351	2 475	124	2 057	162				0	0
Info-media	7 576	8 106	531	3 998	324				379	0
Sosialantr.	1 288	1 084	-204	407	0				-76	0
Geografi	2 065	1 471	-594	295	0				0	0
Systemdynamikk	531	365	-166	130	-17				114	0
Sum	21 000	21 000	0	11 339	424	0	0	0	1 023	0

¹³ For kategori 2 er snittet basert på 2021-2023.

¹⁴ For kategori 2 er snittet basert på 2021-2023.

Noen av instituttene har negative verdier i kolonnen for endringer i kategori 2. Dette skyldes at det har vært en nedgang i avlagte studiepoeng i den kategorien i forhold til året før.

Fordeling mellom studie- og forskningsaktivitet

Tabell E viser hvordan 2025 midlene ville blitt bli fordelt mellom de ulike instituttene når vi bruker modellen som vist i figur 9, med de nye indikatorene og med hhv 80/20 og 90/10 fordeling mellom studie- og forskningsaktivitet. Her er det lagt inn nytt basiskrav basert på snittproduksjon i 2019-2023 for studiepoeng.

Tabell E Revidert modell for fordeling, tildeling 2025, kr 3. mill. fordelt i grunnbeløp (80/20)¹⁵

Institutt	Bevilgning 2025	Ny modell 2025 (ny)	Økning/ red.	STUDIEAKTIVITET (80% rammen)				Annet		FORSKNINGSAKTIVITET (20% rammen)				
				kategori 1 og 2	vekt kat 2 endring		Dr.grader	Utveksling	Særskilte tiltak	Driftsm rek.still.	Publikasj.	EU	NFR	Andre
Sosiologi	1 894	1 773	-121	1 051	-24		62	0	0	194		62	54	
GOV	2 470	2 881	411	935	-12		169	0	0	411		661	341	
Sampol	2 826	2 866	40	1 630	0		262	0	0	243		300	56	
Økonomi	2 351	2 413	62	1 671	132		0	0	0	212		1	22	
Info-media	7 576	7 811	235	3 247	263		308	0	2 040	715		253	235	
Sosialantr.	1 288	1 165	-123	331	0		-62	0	0	193		75	253	
Geografi	2 065	1 760	-305	240	0		0	0	752	198		128	67	
Systemdynamikk	531	333	-198	106	-14		92	0	0	60		77	12	
Sum	21 000	21 000	0	9 211	345	0	831	0	2 792	2 225	0	1 558	1 039	0

Tabell F Revidert modell for fordeling, tildeling 2025, kr 3. mill. fordelt i grunnbeløp (90/10)¹⁶

Institutt	Bevilgning 2025	Ny modell 2025 (ny)	Økning/ red.	STUDIEAKTIVITET (90% rammen)				Annet		FORSKNINGSAKTIVITET (10% rammen)				
				kategori 1 og 2	vekt kat 2 endring		Dr.grader	Utveksling	Særskilte tiltak	Driftsm rek.still.	Publikasj.	EU	NFR	Andre
Sosiologi	1 894	1 851	-43	1 182	-27		69	0	0	194		31	27	
GOV	2 470	2 516	46	1 052	-14		190	0	0	411		331	171	
Sampol	2 826	2 924	98	1 834	0		294	0	0	243		150	28	
Økonomi	2 351	2 626	276	1 880	148		0	0	0	212		1	11	
Info-media	7 576	8 044	468	3 653	296		346	0	2 040	715		126	117	
Sosialantr.	1 288	1 035	-253	372	0		-69	0	0	193		37	126	
Geografi	2 065	1 692	-373	270	0		0	0	752	198		64	33	
Systemdynamikk	531	311	-220	119	-16		104	0	0	60		39	6	
Sum	21 000	21 000	0	10 362	388	0	935	0	2 792	2 225	0	779	519	0

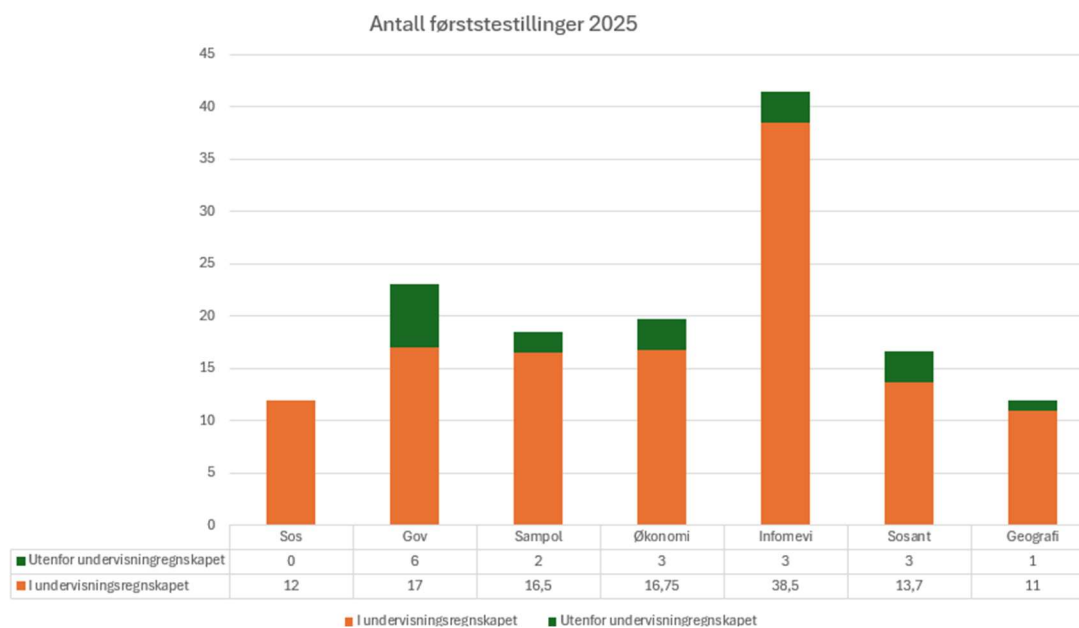
Faste kombinerte stillinger på instituttene

Som beskrevet i kap 3.2 har det over tid blitt lyst ut /tildelt faste kombinerte stillinger som ikke har blitt lagt inn i undervisningsregnskapet. Stort sett har stillinger blitt lagt utenfor undervisningsregnskapet for en avtalt periode, men det er også stillinger som har blitt gitt som ikke har en innføringsdato i undervisningsregnskapet. Figur A viser stillinger som ligger inne i undervisningsregnskapet for 2025 (orange), og totalt antall førstestillinger som ligger utenfor undervisningsregnskapet (grønn) er lagt inn.

¹⁵Tabellen er oppdatert i forhold til første versjon av rapporten sendt til instituttene august 2025.

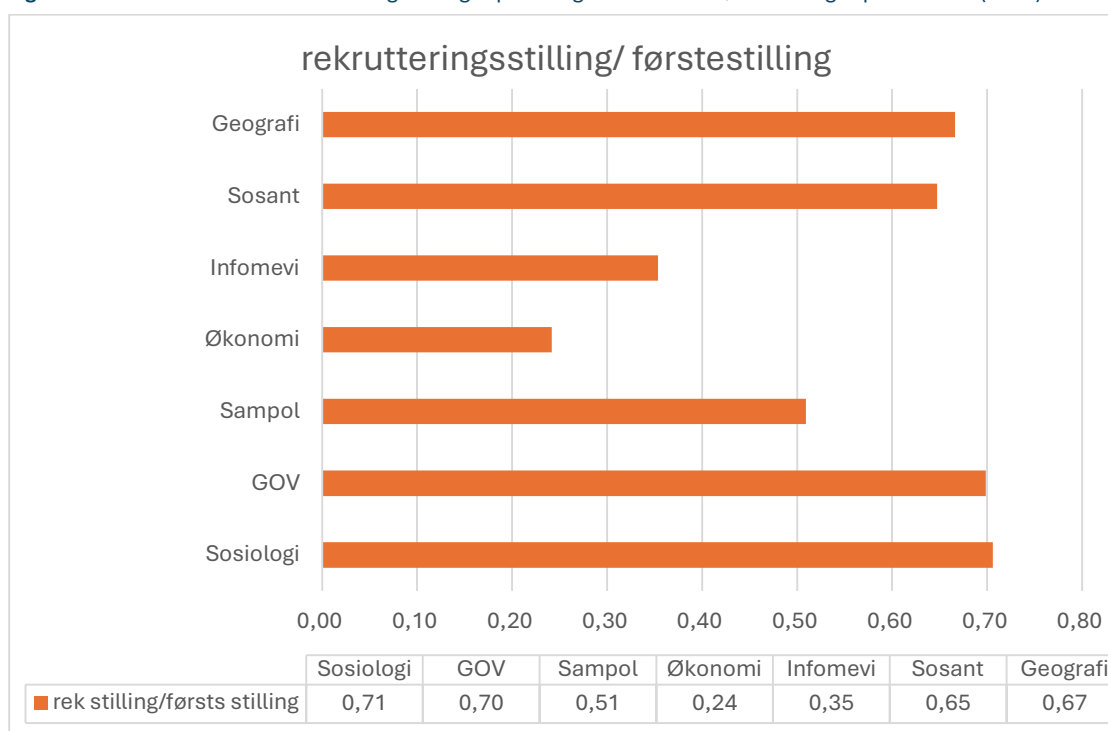
¹⁶Tabellen er oppdatert i forhold til første versjon av rapporten sendt til instituttene august 2025.

Figur A Oversikt over førstestillinger på instituttene¹⁷

Rekrutteringsstillinger

Figur B Forholdstall mellom rekrutteringsstillinger på GB og fast ansatte i førstestillinger på enheten (2025)

¹⁷ Tabellen er oppdatert i forhold til første versjon av rapporten sendt til instituttene august 2025.

Vibeke Kyrkjebø Irgan

Dato
22.09.2025

Referanse
2024/6292

Revidert budsjettmodell - høringsinnspill fra Sosiologisk institutt

Vi vil først takke arbeidsgruppen for et omfattende og grundig arbeid. Vi synes at rapporten peker i riktig retning på flere områder.

Vi støtter særlig følgende forslag angående driftsmodellen:

- 3 mill. fordeles som en fast grunnsats til instituttene
- Avlagte studiepoeng måles samlet for BA og MA
- Resultatmidler fordeles 90/10 mellom studie- og forskningsaktivitet
- Revidert modell innføres fra og med budsjett 2026

Når det gjelder rekrutteringsmodellen, støtter vi at BA og MA studiepoeng behandles likt. Vi er også enige i at det ikke til vanlig bør være mulig å tildele stillinger utenfor undervisningsregnskapet, og at det må være klare kriterier for dette. Vi er videre enige i at BOA-aktivitet ikke bør innlemmes i rekrutteringsmodellen. Vi har ellers noen kommentarer og endringsforslag, som nå diskuteres etter tur.

1. Vi foreslår at indikatoren «endring studiepoeng kategori 2 i forhold til fjoråret» tas ut i begge modellene og erstattes med permanente særskilte bevilgninger utenfor driftsmodellen, som dekker de reelle kostnadene som instituttene har i forbindelse med studieprogrammer i kategori 2.

Vi synes ikke at en indikator som bare belønner eller straffer «endring i studiepoeng i kategori 2» vil fungere på en hensiktsfull måte. Det vil naturlig nok være små svingninger i hvor mange lektorstudenter vi tar opp fra år til år, fordi man aldri helt vet hvor mange som takker ja. Men vi har et fast antall studieplasser, og vi kan og vil ikke ta opp så mange flere (eller færre) per i dag enn det vi gjør. Samtidig gir lektorprogrammet penger i kassen til UiB, som ikke gir noe som helst uttelling hos oss per i dag, og ikke vil gi noe meningsfull uttelling med denne indikatoren heller.

Vi ønsker istedenfor en permanent særskilt bevilgning for å kunne finansiere praksisbesøk, organisering av undervisning rundt praksis og deltagelse i mange lektorrelaterte fora på flere nivåer i UiB og utenfor UiB. Det er en del arbeid knyttet til lektorprogrammet, og programmet er underfinansiert og sårbart per i dag.

Postadresse
Universitetet i Bergen
Sosiologisk institutt
Postboks 7800
N-5020 BERGEN

E-post:
post@uib.no

Organisasjonsnummer
874 789 542

Saksbehandler
Charlotte Lillefjære-Tertnæs
Telefon: 55582431
Mobil:
E-post: Charlotte.Lillefjaere@uib.no

Indikatoren som er foreslått vil ikke endre noe med denne situasjonen, men vil bare gjøre vårt driftsbudsjett mindre forutsigbart, slik vi ser det. Hvis en ønsker studieprogrammer i kategori 2, bør de finansieres på en mer forutsigbar og forsvarlig måte.

2. Vi foreslår at underdekning i rekrutteringsmodellen beregnes i prosent, ikke bare i totale stillinger, slik at den relative underdekningen ved ulike institutter blir synlig i modellen. Vi foreslår at det innføres et tilleggskriterium, der enheter med en svært stor prosentvis underdekning, for eksempel over 10% eller 15%, får lyse ut tidligere.

3. På sikt mener vi at modellen i større grad må synliggjøre den totale undervisningssituasjonen ved ulike institutter.

Ved fremtidige ansettelser bør det tas i betraktning hvor store undervisningsressurser ulike institutter har totalt sett, *også utenfor modellen*, og hvor stor undervisningsbelastningen er per person. Modellen slik den er i dag kan gi en pekepinn, men som det står i rapporten har noen institutter en del andre undervisningsressurser som ikke regnes med. Det kan gi et svært skjevt bilde. På sikt bør stillinger som per i dag står utenfor modellen komme inn i modellen. En bør diskutere videre hvordan undervisningsressurser knyttet til universitetslektorstillinger og andre stillinger kan tas med i beslutningsgrunnlaget og i modellen fremover, og hvordan dette kan holdes synlig for alle. Når nye stillinger fordeles i kommende år, bør en prioritere institutter som har høy undervisningsbelastning per person, og som ikke har noe særlig undervisningsressurser utenfor modellen. Instituttene har blitt for ulike i størrelse. Det er ikke ønskelig at denne utviklingen fortsetter. Om et institutt vil prioritere – og har råd til – universitetslektorstillinger bør være institutters avgjørelse. Men disse stillingene kan ikke bare ignoreres når en vurderer bemanningssituasjonen og hvilke enheter som skal få ansette, for personer i disse stillingene står for en vesentlig del av undervisningsoppgavene ved grunnenhetene.

4. Vi forslår at indikatoren i driftsmodellen som belønner ekstern finansiering vektet med størrelsen til instituttene, det vil si med antall personer i førstestillinger. Alternativt foreslår vi at det legges til en indikator som måler studiepoengproduksjon per person og belønner institutter som har særlig høy undervisningsbelastning per person, eller at basiskravet knyttes til antall faste ansatte per institutt fremfor en fast prosentsats (40%).

Vi ønsker først å påpeke at driftsmodellen slik den er foreslått legger opp til en enorm forskjellsbehandling av instituttene, siden den ikke tar høyde for instituttenes ulike størrelse i antall førstestillinger. Hvis en for eksempel sammenligner sosiologi og GOV, så har GOV per i dag 23 ansatte mens sosiologi har 11 (snart 12). Samtidig har sosiologi litt flere studenter. Det betyr at undervisningsbelastningen per person er cirka dobbelt så stor. Dette får ikke sosiologi noe uttelling for i modellen. Samtidig legger indikatoren for ekstern finansiering opp til at GOV sin eksterne finansiering *per person* belønnes nesten dobbelt så sterkt som vår eksterne finansiering per person, siden det ikke vektet med antall førstestillinger. Vi måtte altså ha hentet inn nesten dobbelt så mye penger som GOV per person, for å få samme uttelling i denne indikatoren. Det opplever vi som urettferdig og lite motiverende med tanke på fremtidige søknader. Det kan fremstå som småpenger, men selv et beløp som 50.000 kr mer eller mindre i kassen vår gjør en reell forskjell, for vårt driftsbudsjett står alltid i fare for å gå i minus.

I utgangspunktet er det ikke veldig logisk hvorfor ekstern finansiering i det hele tatt skal telle med i driftsbudsjettet. Det er ikke slik at det å ha eksterne prosjekter medfører større behov med tanke på drift (i motsetning til det å undervise mange studenter med få folk). Tvert imot kommer det flere driftsmidler gjennom ekstern finansiering. Det kommer ofte også PhD-stillinger med ekstern finansiering, som belønnes ekstra i en annen indikator, og sånn sett belønnes to ganger.

Tanken her er åpenbart å legge opp til en produktiv og motiverende konkurranse som kan bidra til at flere søker eksterne penger. Vi er klar over at ekstern finansiering vil være viktig i årene fremover, og kan sånn sett akseptere denne begrunnelsen. Men da bør det være en rettferdig konkurranse, der alle ansatte i førstestillinger konkurrerer på like vilkår. Det kan ikke være sånn at det ene instituttets eksterne finansiering per person belønnes *nesten dobbelt så mye* som det andres. Det bør være en enkel sak å legge inn en vekt i modellen som justerer indikatoren for antall førstestillinger ved instituttene.

Hvis det ikke er ønsket å vekte ekstern finansiering med antall førstestillinger (det vil si legge opp til en konkurranse der alle ansatte i førstestillinger faktisk stiller likt), så vil vi som et minimum kreve at modellen tilpasses på et vis som gir institutter med særlig høy undervisningsbelastning per person noe ekstra finansiering. Skjevheten i modellen bør veies opp i større grad.

5. Vi vil påpeke at både drifts- og rekrutteringsmodellen først og fremst må innrettes slikt at alle institutter kan driftes på en forsvarlig måte og at grunnvirksomheten sikres.

Ved Sosiologisk institutt har vi i perioder måtte kutte ned til det mest grunnleggende. Vi har måttet kutte antall seminarer vi tilbyr våre studenter. Våre stipendiater underviser en god del mer enn stipendiater ved andre institutt. Vi har snudd hver krone, og ofte uansett havnet i minus.

Forslagene våre vil bidra til å gjøre driften litt mer forutsigbar, og vil sikre at den mest grunnleggende virksomheten sikres, for eksempel i forbindelse med nødvendige tilpasninger for lektorstudentene. En mindre skjev driftsmodell vil bidra til at arbeidsbetingelsene ved ulike institutter blir litt likere, ikke minst for gruppe B. Det vil også styrke arbeidsmoralen om konkurransen om belønningen for ekstern finansiering legges opp på en rettferdig måte, slik at vår ekstern finansiering per person faktisk betyr like mye som andre institutters ekstern finansiering per person.

Det viktigste fremover blir uansett at ansettelse i fremtiden skjer utfra en helhetlig vurdering av hvor det «brenner» mest, at alle stillinger som per i dag ligger utenfor modellen kommer inn i modellen, og at man gjør synlig og tar hensyn til den ulike graden av undervisningsbelastning, og relative underbemanningen, ved ulike institutter.

Med vennlig hilsen

Katharina Sass
instituttleder

Charlotte Lillefjære-Tertnæs
administrasjonssjef

Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Referanse

2024/6292-mala

Dato

22.09.2025

Høringssvar revidert budsjettmodell SV - Institutt for økonomi

I videre framstilling følger svar fra Institutt for økonomi på høring vedr. revidert budsjettmodell ved det samfunnsvitenskapelige fakultet:

Institutt for økonomi mener arbeidsgruppen har gjort et grundig og viktig arbeid, og vi støtter i hovedsak de foreslåtte prinsippene og justeringene. Særlig støtter vi prinsippet om at fakultetets modell bør samsvare tett med UiBs sentrale inntektsmodell, slik at indikatorene fakultetet og instituttene skal styre etter speiler de faktiske inntektsstrømmene. Dette er avgjørende for å sikre forutsigbarhet, bærekraft og riktige insentiver både på kort og lang sikt. Videre vil vi understreke at dagens rammer for drift er utilstrekkelige til å opprettholde en bærekraftig instituttøkonomi. Rammen må økes på kort sikt dersom modellen skal fungere etter hensikten.

Rekrutteringsmodellen

1. Undervisningsregnskap som grunnlag

Vi støtter at undervisningsregnskapet videreføres som grunnlag for tildeling av faste vitenskapelige stillinger. Dette gir en transparent kobling mellom undervisningsbehov og bemanning, i tråd med rapportens anbefalinger. Vi støtter at forsknings- og BOA-indikatorer ikke tas inn i rekrutteringsmodellen, ettersom disse i hovedsak er av mer tidsbegrenset karakter samt gir gevinster på instituttnivå og ikke for fakultetet samlet.

2. Resultatindikatorer

- Vi støtter at indikatorene oppdateres slik at avlagte studiepoeng (BA/MA) slås sammen til «avlagte studiepoeng totalt», i tråd med UiBs modell sentralt.
- Vi støtter også innføringen av vekting på årlig endring i kategori 2-studiepoengsproduksjon. Dette reflekterer at slike studieprogram gir høyere inntektsuttelling for fakultetet og dermed at endringer på instituttnivå som fører til økt tilbud av slike plasser også fører til større inntekter for fakultetet.

3. Over-/underkapasitet

Vi foreslår at over- og underkapasitet beregnes som andel av hvert institutts totalt

antall faste stillinger i modellen (i prosent), i tillegg til dagens absolutte tall. Dette vil gi et mer sammenlignbart bilde av kapasitetsutnyttelsen på tvers av institutter av ulik størrelse.

4. **Stillinger utenfor undervisningsregnskapet**

Vi støtter arbeidsgruppens vurdering om at nye stillinger utenfor modellen kun unntaksvis bør tillates. Samtidig støtter vi vurdering om at stillinger som i dag ligger utenfor undervisningsregnskapet ikke automatisk skal føres inn i undervisningsregnskapet, særlig der dette er nødvendig for å ivareta kostnadskrevende, men strategisk viktig aktivitet for fakultetet. For å sikre legitimitet og transparens rundt rekrutteringsmodellen mener vi at det bør utarbeides en helhetlig oversikt over hvilke stillinger som ligger utenfor modellen, hvordan de er finansiert, og begrunnelsen for dette. Vi er enige med rapporten i at «det kan argumenteres for at alle vitenskapelige stillinger på fakultetets lønnsbudsjett som bidrar til undervisningsaktiviteten burde telle med i undervisningsregnskapet». Dermed bør oversikten inkludere alle stillinger som bidrar til produksjon av studiepoeng (f.eks. førstelektorer) all den tid slike stillinger dermed i modellen bidrar til å dekke inn andre faste stillinger i modellen.

Driftsmodellen

1. **Samsvar med UiBs modell**

Vi støtter forslagene til endringer i indikatorene slik at de i størst mulig grad samsvarer med UiBs inntektsmodell. Dette inkluderer:

- Felles sats for BA- og MA-studiepoeng.
- Uttelling for endring i kategori 2-studiepoeng.
- Ingen indikator for utveksling eller gradsproduksjon.
- Avlagte doktorgrader videreføres.
- Publikasjonspoeng tas ut som indikator.
- Eksternfinansiering beholdes, men avgrenses til EU- og NFR-prosjekter, med 60/40-fordeling.

2. **Sosiale omkostninger**

Vi støtter at posten «sosiale omkostninger» innlemmes i driftsmodellen, men mener at det bør vurderes om hele beløpet bør inngå i den resultatbaserte potten heller enn som større grunnsats for i større grad å samstemme tildeling av driftsmidler med instituttenes faktiske produksjon.

3. **Fordeling mellom studie- og forskningsaktivitet**

Vi støtter endringen til en 90/10-fordeling mellom studie- og forskningsaktivitet, i tråd med UiBs modell og inntektsstrømmer.

4. **Basiskrav**

Vi mener det bør vurderes om basiskravet bør knyttes til antall faste ansatte per institutt fremfor en fast prosentsats (40%), slik at kravet reflekterer dagens kapasitet ved hvert enkelt institutt.

Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Dato
22.09.2025

Referanse
2024/6292

Revidert budsjettmodell - høringsinnspill fra Institutt for geografi

Overordnet om formålet med revidering av dagens budsjettmodell

Vi har med stor interesse, og bekymring, lest rapporten fra arbeidsutvalget og deres gjennomgang av dagens budsjettmodell og anbefalinger til en revidert modell, med de effekter det vil ha for budsjettsituasjonen på de ulike instituttene. SV-fakultetet består av svært forskjellige institutter med tanke på for eksempel størrelse og andel av studieplasser i kategori 2. Det betyr ulik grad av sårbarhet, mulighetsrom og behov fremover. Det å lage en ny budsjettmodell som tar hensyn til de ulike instituttenes behov, utfordringer og interesser vil dermed bli svært krevende. Det bør likevel være et overordnet mål å gi samtlige institutter gode rammebetingelser innenfor det handlingsrom fakultetet har. Vi anerkjenner at det er et behov for en revidering av fakultetets budsjettmodell i lys av endringene i finansieringsmodellen fra KD og den reviderte interne inntektsfordelingsmodellen for UiB. Vi ser også behovet for å få på plass en budsjettmodell som er transparent og gir forutsigbarhet for instituttene, men kan ikke se at det i seg selv er et argument for at det må være en enkel (lineær) modell.

I fakultets strategi for 2023-2030 på utdanningsfeltet står det blant annet at vi skal: «utvikle varierte og nyskapende undervisnings- og vurderingsformer som fremmer god læring», «legge til rette for at alle studenter kan dra på studentutveksling», «legge til rette for tverrfaglige studieløp og gjøre det lettere for studenter å velge emner på tvers av studieprogram», «motivere flere bachelorstudenter til å gå videre til våre masterprogram». Den foreslåtte budsjettmodellen er rent kvantitativ og i den grad den kan sies å ha noen insentiver vil de motvirke disse strategiske målene og ikke understøtte det gode arbeidet som er gjort på fakultetet med hensyn til studiekvalitet.

Driftsmodellen

Omtrent samtlige av de anbefalte endringene i reviderte budsjettmodell slår negativt ut for Institutt for geografi og Gruppen for systemdynamikk. Sammen utgjør vi et lite institutt med relativt få studenter, men en stor andel masterstudenter. Vi har gjennom de senere år satset på høy kvalitet i undervisningen med studentnær oppfølging, og aktive og varierte undervisnings- og vurderingsformer noe som blant annet vises

Postadresse
Universitetet i Bergen
Institutt for geografi
Postboks 7800
N-5020 BERGEN

E-post:
post@uib.no

Organisasjonsnummer
874 789 542

Saksbehandler
Gro Aase
Telefon: 55583089
Mobil: 91665398
E-post: Gro.Aase@uib.no

i god score på studiebarometer og økende gjennomføringsgrad (gradsproduksjon). Det er i tillegg økende andel som gjennomfører på normert tid til tross for relativt lav inntakskvalitet sammenlignet med andre program på SV-fakultetet. Ved instituttet var gjennomføringsgraden på normert tid i 2024 58 % for bachelor og 75 % for master. Tilvarende tall på fakultetet er 50 og 55%. I tillegg til har vi relativt mange studenter som reiser på utveksling. Ingenting av dette – som må kunne sies å være indikatorer på høy kvalitet – vil premieres i forslaget til den reviderte modellen, til tross for at både UiB og SV i sine strategiske satsninger fremhever kvalitet i utdanningen. Mens inntekstfordelingsutvalget ved UiB anerkjenner at det er behov for å sikre gode rammebetingelser også for små fag samt fremme tverrfaglig samarbeid, vil den foreslåtte modellen være til hinder for små fag og for samarbeid på tvers av instituttene på SV fakultetet. Dette fordi fokus primært er studiepoengproduksjon og hvor insitamentet da er å holde på egne studenter. Fakultetet vil antakelig måtte bruke sine ressurser bedre i årene som kommer, og da vil samarbeid på tvers kunne gi både økonomiske og faglige gevinster på studiesiden. Vi ser ikke insitamenter til dette i modellen slik den nå foreligger.

Den reviderte modellen for fordeling av driftsmidler tar i liten grad hensyn til at det er mer kostnadskrevende å drive små enn store program, og at det å produsere de første studiepoengene på et program er dyrere enn det er å ta inn noen ekstra studenter på et stort bacheloremne med lite obligatorisk aktivitet. Dersom det er et mål med stor faglig bredde, slik det hevdes i både SV fakultets strategi og i siste studiekvalitetsmelding fra fakultetet, så er det behov for at budsjettfordelingsmodellen gjenspeiler at det kreves en form for minimumstildeling til drift av et studieprogram. I valgprogrammet til sittende dekanat heter det at de «vil jobbe for forutsigbare og gode rammebetingelser for det kontinuerlige arbeidet med å bevare og videreutvikle fagdisiplinene ved fakultetet som sterke forsknings- og undervisningsmiljø.» Dette gjenspeiles ikke i forslag til revidert budsjettmodell siden store bachelorprogram som krever mindre innsats pr studiepoeng produsert kommer bedre ut.

Studieaktivitet

I rapporten anbefales det at SV fakultetets budsjettfordelingsmodell fortsatt skal ligge tett opp til UiB sine fordelingsprinsipper som igjen knyttes opp til inntektene fra KD. Der fakultet får en basisbevilgning som utgjør omtrent 40 % av økonomien til fakultetet er det i driftsmodellen kun en grunnsats på 14 % som fordeles jevnt på instituttene, og i denne fordelingen er heller ikke systemdynamikk inkludert. Det er ingen tydelig argumentasjon for hvorfor det foreslås at bare 3 av de 5,2 millioner kronene som tidligere var “sosiale omkostninger” utgjør denne grunnsatsen, mens de resterende 2,2 millioner kroner inngår i den resultatbaserte andelen. Modellen mangler dermed en anerkjennelse av at det kreves et minimumstilskudd for å kunne drifte et studieprogram med et gitt antall studieplasser; spesielt et masterprogram hvor det blant annet er større krav til eksternsensur.

Likestilling av studiepoengproduksjon på bachelor og masternivå, samt fjerning av premiering av grader (også på normert tid), har spesielt negative utslag for institutter som er tunge på masterproduksjon. Masterprogrammene har stort sett en størrelse på mellom 15 og 30 plasser, betydelig mindre enn de fleste bachelorprogram, som også betyr at det er langt færre studenter på masterkursene enn på bachelorkursene.

Forskningsaktivitet

Store institutter og fagmiljøer med mange førstestillinger vil ha tilsvarende store stillingsressurser til forskningsaktiviteter. Det kreves både tid og driftsmidler for å samle inn data til nye publikasjoner som kan danne grunnlag for utvikling av prosjektsøknader. Det betyr at rammebetingelsene for små og store institutter blir svært ulike, og det vil være tilsvarende mer utfordrende for de små miljøene å ha ressurser til å utvikle store prestisjefylte forskningsprosjekter fra NFR og EU, som er de eneste som vil premieres med ekstra ressurser i den nye budsjettmodellen. Denne realiteten bør ny budsjettmodell i større grad ta høyde for.

Institutt for geografi har en stor andel av sine BOA-aktiviteter finansiert av andre bidragsytere enn NFR og EU. Det vil kunne være uheldig for instituttet om dette blir utdefinert som resultatgivende forskningsaktivitet. For fakultetet vil dette også være uheldig dersom vi ikke har insentiver til å utforske andre finansieringsmuligheter. Her kan det være store muligheter.

Særskilte tiltak

Ved Institutt for geografi har vi en del undervisningstunge fag der det er feltarbeid og opplæring i avansert programvare i GIS (geografiske informasjonssystemer) som krever undervisningsassistenter. Selv om instituttet får ekstra midler til feltundervisning, er ikke dette tilstrekkelig til å dekke alle ekstrakostnader til veiledning i felt og opplæring i GIS-programvare. Det er også en begrensning i hvor mange studenter man kan ha på slike emner, fordi overnattingssted og feltområder har begrenset kapasitet. Geografi er et feltfag, ikke bare i Bergen og Norge, men også internasjonalt. Instituttet verdsetter derfor videreføringen av støtte til særskilte faglige tiltak, men vil også understreke at en god del av de resterende driftsmidlene også er avgjørende for å kunne opprettholde feltundervisning.

Det er essensielt for Institutt for geografi og fortsatt få tildelt ekstra midler for å kunne arrangere feltkurs for studentene våre på alle nivåer og i ulike retninger. Vi ser at denne ordningen med særskilt tildeling er videreført i den foreslåtte modellen. Vi vil understreke at dette er helt avgjørende for å kunne drive feltkursundervisning. Denne tildelingen er forutsigbar og transparent og anerkjenner at feltkurs er en spesielt kostnadskreven undervisningsform og at tilsvarende også gjelder for Institutt for informasjons- og medievitenskap. Vi vil understreke at en slik tildeling gir bedre og mer forutsigbare rammebetingelser for fortsatt feltkursdrift enn hva vi ville oppnådd med en resultatbasert tildeling knyttet til endring i kategori 2 studieplasser.

Særskilte forhold for Gruppen for systemdynamikk

Gruppen for systemdynamikk har kun tre faste førstestillinger og har heller ingen basisbevilgning. Gruppen har likevel krav på seg om å produsere en halv doktorgrad i året, samt at de kun får uttelling for studiepoengproduksjon utover 40 % av basisproduksjonen. Dette er inkonsekvent. Gruppen går ikke under definisjonen av «småfag» (UiBs Inntektsfordelingsutvalg) siden de ikke har et eget bachelorprogram. Med sin metodiske tilnærming til å analysere samfunnsrelevante problemstillinger, representerer de likevel et sterkt og anerkjent fagmiljø med høy internasjonal kvalitet som leverer forskning, mastergradsundervisning og forskerutdanning på høyt internasjonalt nivå. De siste fem årene har studentene våre alltid vunnet

“hederlig omtale” eller Donella Meadows Award på den internasjonale systemdynamikk konferansen, en pris som tildeles den beste studentartikkelen (master eller PhD). Forslaget til revidert budsjettmodell anslår at gruppen i 2025 ville fått en 40 % lavere driftstildeling med den nye modellen. Det er ikke bærekraftig. Dersom man fortsatt ønsker å satse på masterutdanning, må det være noe i budsjettmodellen som gjøre det mulig å drifte også små og mer arbeidskrevende studieprogram. Hvis man ønsker å opprettholde studietilbudet på fakultetet, slik dekanatet fastslo i sitt valgprogram, er det nødvendig å sikre små fagmiljøer forutsigbare finansielle rammebetingelser.

Rekrutteringsmodellen

I rapporten er det noe uklart hvilke stillinger som inngår i undervisningsregnskapet og hvilke som holdes utenfor. Der fakultetet dekker lønnskostnader til undervisning virker det rimelig å skulle la det inngå i undervisningsregnskapet. Dette forholdet bør redegjøres for på en transparent og oversiktlig måte. Også ved tildeling av faste stillinger er det nødvendig å klargjøre om og hvordan den tildelte stillingen vil inngå i undervisningsregnskapet i framtiden.

Rekrutteringsstillinger

Tildelingen av rekrutteringsstillinger til instituttene bør fordeles etter samme fordelingsnøkkel som basiskravene for produksjon av doktorgrader. Arbeidsgruppen anbefaler at instituttene tildeles rekrutteringsstillinger etter tur. En slik langsiktig turordning vil sikre en forutsigbarhet i tildelingen og sikre breddestillinger på instituttene. Det er viktig at også små institutter og faggrupper sikres tilgang til rekrutteringsstillinger på lik linje med større miljøer, ettersom de små fagmiljøene også har mindre tid til forskning og søknadsskriving på grunn av færre førstestillinger. Dette vil kunne være viktig med tanke på å realisere strategiske mål om høyere andel BOA. Gruppen for systemdynamikk har produksjonskrav på en halv doktorgrad pr år. De bør derfor også innlemmes i ordningen med tildeling av rekrutteringsstillinger med den samme faktoren.

Oppsummering

- Vi mener at en ny budsjettmodell i større grad bør gjenspeile fakultetets strategivalg slik at budsjettmodellen blir et redskap for å oppnå fakultetets mål.
- Forslaget til revidert budsjettmodell er for lineær. Modellen bør være mindre følsom for svingninger samtidig som den er forutsigbar.
- Budsjettfordelingsmodellen bør gjenspeile at det kreves en form for minimumstildeling til drift av et studieprogram. Små studieprogram er mer kostnadskrevende å drifte, og det er ikke alltid mulig å skalere opp et program.
- Den reviderte modellen har ikke tilstrekkelig insitament til innovasjon, nytenkning og samarbeid på tvers av instituttene. Slik modellen er foreslått er insitamentet å holde på egne studenter.

- Hele potten fra “sosiale omkostninger” bør omfordeles som et fast tilskudd til alle instituttene og systemdynamikk for å gi større forutsigbarhet. Deler av potten bør ikke konkurranseutsettes slik forslaget legger opp til.
- All BOA-aktivitet bør gi uttelling.
- Vi støtter forslaget om å fordele rekrutteringsstillinger etter tur. Systemdynamikk må inkluderes i denne modellen.
- Det er nødvendig med klargjøringer av prinsippene for hvilke stillinger som er innenfor og utenfor undervisningsregnskapet i budsjettmodellen.
- Tildelinger av driftsmidler til instituttene må prioriteres tilbake til “vanlig” nivå så snart som mulig (ref. kuttet fra 28 til 21 millioner kroner).

Med vennlig hilsen

Rannveig Øvrevik Skoglund
instituttleder

Gro Aase
administrasjonssjef

Vibeke Kyrkjebø Irgan

Dato
22.09.2025

Referanse
2024/6292

Revidert budsjettmodell - høringsinnspill fra Institutt for sammenliknende politikk

Høringsuttalelsen har vært oppe til drøfting i instituttrådet 15.09.2025 (sak 26/2025).

Instituttet mener at fakultetets budsjettmodell som fordeler driftsbudsjett og ligger til grunn for rekrutteringsregnskap/bemanningsmodell bør i all hovedsak som prinsipp følge modellen ved enheten(-e) over fakultetsnivå slik at modellen maksimerer insentiver for inntektsopptjening for fakultetet samlet. Dette er særlig viktig i den økonomiske situasjonen fakultetet befinner seg i nå. Unntak fra denne regelen bør begrunnes av fakultetet. Prinsippet om å følge modellen ved overordnet enhet har riktignok noen uheldige utslag som kommenteres under og som det er viktig at fakultetet og UiB sentralt er klar over.

Videre støtter instituttet arbeidsgruppen underliggende prinsipp om at instituttene ikke bør belønnes dobbelt for den samme tingen. Her gjenstår et arbeid for fakultetet i perioden framover, særlig om fakultetet ender på en modell som tar hensyn til endring i studiepoengproduksjon i kategori 2 og instituttet imøteser at fakultetet jobber videre med dette fram mot budsjett 2026.

Noen institutt vil tjene på ny modell (i det minste på kort sikt) og noen vil tape (i det minste på kort sikt). I stedet for å designe en fakultetsmodell som fraviker modellen over og insentiver for å øke inntektene til fakultetsnivå, foreslår instituttet at institutter som faller svært uheldig ut på kort sikt i en ny modell, kan kompenseres for dette i en overgangsfase. Dette vil da i mindre grad ramme målet om mest mulig inntektsopptjening og andre institutter, enn om man justerer modellen vekk fra et ideal om å maksimere inntektsopptjening.

Rapporten foreslår ingen endringer hva gjelder grunnsatser eller grunnbevilgninger i drifts- og rekrutteringsmodellen. Her foreslås *status quo* framover. Grunnsatsene var i større grad uproblematisk den gang budsjettmodellen ble vedtatt i 2003, men grunnet ulik utvikling på tvers av instituttene så kan en lik grunnsats for alle institutt unntatt Infomedia, fremstå som noe mer problematisk i dag. Siden 2003 har modellen kun blitt endret for å ta hensyn til vekst på Infomedia, men ikke for den ujamne veksten mellom andre institutt. Instituttet mener likevel at det er fornuftig ikke å endre på grunnsatsene i denne omgang, særlig fordi veksten for noen institutt i den foregående perioden har skjedd på tross av og ikke på grunn av modellene. Modellene bør derfor få fungere noen år for å utjamne de urimelige forskjellene, før en endring

Postadresse
Universitetet i Bergen
Institutt for sammenliknende politikk
Postboks 7800
N-5020 BERGEN

E-post:
post@uib.no

Organisasjonsnummer
874 789 542

Saksbehandler
Charlotte Lillefjære-Tertnæs
Telefon: 55582431
Mobil:
E-post: Charlotte.Lillefjaere@uib.no

i grunnsatsene vurderes. En alternativ modell som vil insentivere studiepoengsproduksjon og ta hensyn til den ulike veksten til instituttene er å ta utgangspunkt i antall FVA når man regner ut basissatsen, dette ville kunne premiere effektivitet (studiepoengsproduksjon pr FVA) i større grad, og trolig noe raskere kunne utjevne de urimelige forskjeller som ble skapt i forrige periode, enn ved å beholde *status quo*.

Rapporten har ikke gått inn i stillinger utenfor og innenfor modellen, eller andre former for ekstra tildelinger tilført institutter i perioden. Instituttet ber om at det i forbindelse med budsjettdokumentet for 2026 lages en systematisk oversikt over stillinger utenfor modellen/andre ekstra tildelinger slik at disse kan på best mulig vis bli en del av beslutningsgrunnlaget når fremtidige stillinger og driftsbudsjett fordeles. Dette er særlig viktig med tanke på rekrutteringsmodellen. Utarbeidelsen av en slik oversikt er også i overensstemmelse med det valgte dekanatets program å øke transparensen, og et slikt arbeid er viktig i så henseende i tillegg til at det er tillitsskapende på tvers av nivå og institutt.

Instituttet foreslår også at det i oversikten over rekrutteringsmodellen/bemanningsmodellen legges til en kolonne som viser over/underkapasitet i prosent og ikke bare i hele tall. Dette gir et bedre og mer oversiktlig beslutningsgrunnlag med tanke på fordeling av faste stillinger framover.

Instituttet er i stor grad enig med de fleste forslag som rapporten kommer med og mener rapporten er et godt utgangspunkt for nye drifts- og rekrutteringsmodell i den vanskelige perioden framover.

Instituttet mener at modellene bør bli evaluert og eventuelt revidert/endret etter noen år.

Under kommenteres forslagene i rapporten punktvis med nummerering slik den er i rapporten.

2. Driftsmodellen.

Instituttet ønsker å kommentere først at dagens ramme på 21 millioner kroner, ned fra 28 millioner fra året før, er for liten for opprettholdelse av normal drift på studiesiden framover. Dette er uheldig gitt målet om økt produksjon på studiesiden.

2.1. Oppbygging av driftsmodellen

- Instituttet har ingen sterke meninger om omfordelingen av sosiale omkostninger til en grunnsats på 3 millioner og en resultatbasert sats på 2,2 millioner. Instituttet noterer at jo høyere grunnsatsen blir, jo mer vil institutter med lav produksjon tjene på det ("breddeargument") og jo mindre vil institutter med høy produksjon tjene på det. Instituttet vil være tjent med en høyere andel til den resultatbaserte satsen. Dog vil en større andel i grunnsats skape en større stabilitet i tildelingen til instituttet over tid. Som det instituttet med høyest studiepoengsproduksjon pr FVA vil ikke instituttet motsette seg om en større andel blir resultatbasert.
- Instituttet har ikke sterke meninger om endring av basisår for studiepoengsproduksjonen og ser det er argumenter for at man bruker et snitt av flere år heller enn enkeltår. Instituttet støtter at referansepunktene for basisårene revideres jevnlig, for eksempel hvert tredje år.

2.2 Studieaktivitet

- Utveksling: instituttet merker seg at indikator for utveksling tas ut på tross av at SV-fakultetets strategi sier det skal legges til rette for utveksling. Det er problematisk at regjeringen og UiB sentralt ikke lenger finansierer grunnenhetene for utveksling. For instituttet slår dette svært uheldig ut siden instituttet står for ca. 40% av all utveksling ved hele fakultetet. Bortfallet av denne indikatoren betyr et markant økonomisk tap for instituttet. Instituttet ønsker å korrigere rapporten som skriver at det "ikke lengre er knyttet økonomiske insentiver til utveksling". Dette er feil. Det er nå knyttet negative økonomiske insentiver, en økonomisk straff, for utveksling da instituttene og fakultetet taper studiepoengsproduksjon og dermed inntekter på den viktige studiepoengsproduksjonsindikatoren ved å fremme utveksling. Det er et særlig uheldig signal at det instituttet som er best i måloppnåelse om utveksling, straffes hardest av endringen her, mens institutt som ikke har vært like flinke kommer bedre ut. Fakultetet, gjerne i samråd med UiB sentralt bør vurdere kompenserende tiltak slik at fagmiljøene ikke taper penger på utveksling. Instituttet noterer seg også at studentrepresentantene i instituttrådet uttrykte en bekymring for om denne endringen ville få konsekvenser for studentenes muligheter for utveksling i tiden framover. Det er også en bekymring for om fakultetet vil fortsette å prioritere ressurser på administrativ side til et arbeid som medfører reduserte inntekter for institutt og fakultet. Dette er en bekymring fakultetet bør ta på alvor. Instituttet ber SV-fakultetet signalisere til UiB sentralt at det er ønskelig å jobbe politisk for en gjeninnføring av insentiver for utveksling i statsbudsjettet og/eller i universitetets finansieringsmodell.
- Instituttet støtter fellessats på BA og MA gitt prinsippet knesatt innledningsvis, men det er viktig å understreke at ressursbruken for BA- og MA-nivå ikke er lik.
- Instituttet støtter fjerning av indikatoren for gradsproduksjon, men beklager at regjeringen har fjernet denne.
- Instituttet støtter at gjennomføring på normert tid ikke blir del av driftsmodellen ved SV-fakultetet og de argumenter som anføres i rapporten for ikke å ta med denne.
- Instituttet ber fakultetet tenke gjennom indikatoren for doktorgrader. Instituttet ser fornuft i at uttelling for doktorgrader videreføres, men kun om fakultetet endrer kravet til minimumsproduksjon siden instituttene ikke lenger mottar en stipendiat årlig fra fakultetet. Siden instituttene ikke lenger får en stipendiat/rekrutteringsstilling årlig, fremstår dette kravet som en straff. Videre vet vi at BOA har skapt store ulikheter økonomisk på tvers av instituttene og denne indikatoren er med på å belønne BOA flere ganger (siden BOA er tenkt å utgjøre 10% av rammen på driftsbudsjettet). Om kravet om minimumsproduksjon består, bør Institutt for Informasjons- og medievitenskap få øket sitt minimumskrav til 3 kandidater all den tid det var normen i de siste 4 årene før krisen, at det instituttet fikk 3 kandidater og de andre fikk 1 kandidat årlig.
- Vekting av studieprogram i kategori 1 og kategori 2. Instituttet støtter prinsippet anført av komiteen om ikke å belønne den samme tingen to ganger (s. 17), og at ved en eventuell innføring av årlig endring i kategori 2 studiepoeng så "må" innføringen "sees i sammenheng med andre kompenserende tiltak" (s. 17). I rapporten anføres ingen forslag til endring i andre kompenserende tiltak. Instituttet anbefaler at fakultetet enten kommer opp med slike endringer i kombinasjon med innføringen av vekting av studiepoeng i modellen, eller utsetter innføringen av en slik vekting til det foreslås endringer i andre kompenserende tiltak i driftsmodellen (selv om dette er viktigere når det gjelder rekrutteringsmodellen).

2.3 Forskningsaktivitet

- Instituttet forstår, men beklager at publikasjonsindikatoren tas ut da denne med sine mange mangler, er kanskje det mest treffsikre målet på forskningsaktivitet og forskningskvalitet. Publikasjonsindikatoren var også den mest stabile av indikatorene i forskningsaktivitetsrammen, som nå trolig vil variere mer fra år til år når denne faller bort.
- Instituttet har ingen sterke meninger om NFR aktivitet bør inn eller ekskluderes fra modellen, men det som foreslås er et avvik fra UiBs modell og krever en god begrunnelse. Siden inkludering av all NFR-aktivitet fraviker UiBs modell, så ønsker instituttet en bedre forklaring på hvorfor denne indikatoren er utformet slik (om den beholdes som foreslått).

2.4 Forhold mellom studie- og forskningsaktivitet

- Instituttet støtter en fordelingsnøkkel på 90/10 mellom forsknings- og undervisningsresultater da dette er nærmest UiBs sentrale modell, og instituttenes driftsutgifter i all hovedsak knyttes til studieaktivitet, ikke forskningsaktivitet. En 80/20 modell ville bety en subsidiering av BOA (og et avvik fra UiBs modell) og også forsterke ubalansen mellom instituttøkonomien og fakultetsøkonomien, i tillegg til ubalansen mellom instituttene. I en økonomisk vanskelig tid som denne er det også et uheldig signal å sende overfor studentene at studieaktiviteten nedvurderes. Fakultetet sin økonomiske plan har også lagt til grunn en økning i studieaktiviteten og dette vil bli vanskeligere dersom rammen for forskningsaktivitet økes på bekostning av studiesiden. En økt ramme for forskningsaktivitet vil også øke dobbelbelønning for forskning (siden den også premieres på indikatoren for doktorgrad).

2.5 Fordeling mellom indikatorene

- Instituttet mener at fordelingen mellom indikatorene bør følge prinsippet om å insentivere det som gir fakultetet mest inntekter, altså i størst mulig grad følge insentivene UiB legger til grunn.
- En 60/40 fordeling mellom EU og NFR synes å være et kompromiss mellom nåværende resultatuttelling på fakultetet og innretningen på forskningsinsentivene fra UiB sentralt. Instituttet har ikke veldig sterke meninger her, men om noe kan fordelingen synes noe høy til fordel NFR. Dette sammen med at all NFR-aktivitet er med (og ikke bare sentre) fremstår noe underforklart, og instituttet etterlyser noe mer konsekvensutredning mellom det foreslåtte og det å følge fakultetets 2025 resultater mellom EU og NFR som var på 83/17 i 2025.

3. Rekrutteringsmodellen/bemanningsmodellen

- Instituttet støtter at undervisningsregnskapet fortsatt skal være et hovedkriterium for tildeling av faste stillinger i tiden framover, og om noe bør det tillegges mer vekt siden fakultetets inntekter i økende grad er avhengig av studentenes studiepoengsproduksjon (s. 22), og det er flere institutter som har en alvorlig underbemanning.
- Angående tabell 3 som inngår i fakultetsstyrets årlige sak om fordeling av faste vitenskapelige stillinger (f.eks. sak 81/24) så anbefaler instituttet å legge på en kolonne som viser over/underdekning i prosent all den tid de økte forskjellene mellom instituttene over tid gjør absolutte tall mindre sammenliknbare enn før (et slikt forslag er lagt ved til slutt i dokumentet). En

oversikt i prosent vil gjøre beslutningsgrunnlaget for nye stillinger mer transparent og oversiktlig for fakultetsledelsen, fakultetsstyret og de ansatte.

- Når det gjelder vekting av endring i studiepoengsproduksjon i kategori 1 og 2 er det enda viktigere enn for driftsbudsjettmodellen, at en ev. innføring må sees i sammenheng med andre kompenserende tiltak, herunder stillinger tildelt i tilknytningen til utvidelsen av Institutt for informasjons- og medievitenskap, stillinger utenfor modellen som didaktikerstillinger og andre slike stillinger. Her støtter instituttet utvalgets rapport sterkt. Videre bør det skaffes en oversikt over universitetslektorstillinger eller andre stillingskategorier finansiert av fakultetet som bidrar til studiepoengsproduksjon. Som over, vil en slik oversikt øke transparensen og oversikten for ledelse, styre og ansatte, og forbedre beslutningsgrunnlaget for fordeling av stillinger i framtiden.
- Instituttet støtter at det kommer en mer grundig gjennomgang av grunnressursene til instituttene både med tanke på fordelingen av disse på tvers av instituttene og med tanke på å redusere antall ansatte utenfor modellen som eskalerte under det forrige dekanatet. Instituttet ber om at fakultetet lager en systematisk oversikt over stillinger utenfor modellen og særskilte stillinger som universitetslektorer i forbindelse med budsjettet.
- Instituttet er enig i at enkelte studier kan ha behov for andre stillingskategorier enn kombinerte stillinger, og ønsker her å påpeke at dette gjelder flere enn de som er nevnt i rapporten. Blant annet vil dette gjelde faglig koordinering av store samarbeidsemner som MET103 og MET104, og også større praksisprogrammer som instituttet organiserer (SAMPOL290/291). Fakultetet bør se på hvordan slike kan finansieres på en tilsvarende måte som det kompenseres for ved andre institutt. Drøftingen i rapporten bommer noe på dette punktet all den tid den kun tar opp slike stillinger som er finansiert av fakultetets lønnsbudsjett, eller eksterntfinansierte EVU-stillinger.
- Instituttet støtter at andre stillingskategorier ikke tas inn i rekrutteringsmodellen så lenge disse stillingene, som er kompenserende tiltak, ses i sammenheng med punktet om vekting av studiepoeng i kategori 1 og 2 i både driftsbudsjett- og rekrutteringsmodellen. Dette fordrer at fakultetet skaper en systematisk oversikt over slike stillinger slik at de blir en del av beslutningsgrunnlaget for fordeling av framtidige stillinger.
- Instituttet støtter at eksterntfinansierte forskningsprosjekter ikke inkluderes i undervisningsregnskapet. Undervisning er en varig aktivitet, forskningsprosjekter er midlertidige og kun meget løst knyttet til undervisning.
- Instituttet støtter en sterkere begrensning på muligheten til å legge stillinger utenfor modellen. Her er særlig viktig regler som binder fakultetsnivået/dekan til masta, da det var her det gikk galt i forrige periode. Angående punktene for å legge stillinger utenfor modellen så bør det også anføres et punkt om at dette må vurderes opp mot det aktuelle institutt sin over/underdekning samt forventede avganger.
- Instituttet anbefaler et dynamisk blikk på stillinger som ligger utenfor modellen fordi de er eksterntfinansierte gjennom EVU-tilbud, eller ikke bidrar til studiepoengsproduksjon. Her vil det være naturlig at disse føres inn i modellen om EVU-tilbudet/eksterntfinansiering opphører (i tråd med at slike stillinger ikke lenger er knyttet til den eksterne finansieringen) og om/når en stilling som ikke bidrar til studiepoengsproduksjon endres til å bidra til studiepoengsproduksjon (f.eks. didaktikerstillinger der det etter en tid opprettes lektorprogrammer). Instituttet mener at stillinger ikke bør ligge utenfor modellen til evig tid og om noen ligger utenfor permanent pr nå så bør de søkes innpasset på et eller annet vis.
- Instituttet støtter at det ikke kan ansettes fast i delte stillinger på eksterntfinansierte aktiviteter. Unntaket kan være om et institutt har en stor underdekning i rekrutteringsmodellen og/eller forventer flere avganger innenfor perioden som en stilling finansieres eksternt. Det må fremdeles

være mulig å ansette fast i forskerstillinger så lenge fakultetets gjeldende praksis for disse når eksternfinansiering opphører, ligger fast.

3.3 Rekrutteringsstillinger

- Instituttet mener at rekrutteringsstillinger fordelt via budsjett i hovedsak bør opprettholde bredden i forskning ved instituttene og ser at en "etter tur" modell kan ivareta det hensynet. Det fremstår likevel uklart hva "etter tur" betyr. Instituttet savner en utregning av hvor mange stillinger som man kan forvente årlig til instituttene om det nåværende antall rekrutteringsstillinger (56/58) tildelt fra UiB sentralt, opprettholdes. Det vil gjøre det lettere å se konsekvensen av en "etter tur" modell. Instituttet anbefaler fakultetet å gjøre en slik beregning.
- Et moment som kan vurderes knyttet til en "etter tur" modell er rekrutteringsmodellen slik at institutter med størst underdekning her, kan belønnes med rekrutteringsstillinger siden disse bidrar inn i undervisningen og dermed kan dekke et viktig undervisningsbehov. Dette bør hvert fall kunne gjøres i en periode der noen institutt har alvorlig underdekning som nå.
- Instituttet noterer at Institutt for informasjons- og medievitenskap når det gjelder rekrutteringsstillinger behandles som to institutt, men at det er en diskrepans mellom dette og hvordan instituttet behandles i driftsbudsjettmodellen og rekrutteringsmodellen (der instituttet teller for 2,75 institutt på grunnbevilgningen av stillinger, 18,2 vs. 6,6 årsverk). Dette er noe fakultetet bør se på (jf. også punktet om doktorgradsindikatoren nevnt ovenfor) framover. Det kan anmerkes at i forrige periode så telte Infomedia som tre institutt og fikk normalt tre rekrutteringsstillinger årlig.

Appendix

- Tabell C og D fremstår forvirrende og underforklarte og instituttet anbefaler at disse ikke tas med i videre saksgang.
- Instituttet har oppdaget feil i figur A i Appendix og ber om at denne figuren rettes som en errata når saken kommer opp i fakultetsstyret. I instituttlederseminaret 09.09.2025 kom det fram at også en annen instituttleder har oppdaget feil. Fakultetet har korrigert denne figuren og instituttet anbefaler at den korrigerte figuren følger saken videre.

Forslag til oppdatering av tabell som viser rekrutteringsmodellen/bemanningsmodellen

Under følger forslag til ny kolonne i budsjettdokumentet som framstiller en oppsummering av rekrutteringsmodellen. I tabellen under vises utregning av over- og underkapasitet i prosent både etter dagens og foreslått ny modell (tabell 4, s. 23 i rapporten). Utgangspunktet for utregningen er så mange stillinger et institutt burde ha gitt modellen/-e.

	Over/underkapasitet et (dagens modell)	Over/underkapasitet prosent (dagens modell)	Over/underkapasitet et ny modell*	Over/underkapasitet prosent ny modell*
Sosiologi	-2,7	-18,4	-3	-20,0
GOV	2,3	15,1	2,4	15,9
Sam.pol.	-1,8	-9,6	-2	-10,5
Økonomi	-1,2	-6,7	-1,8	-9,7
Infomedia	-2,8	-6,8	-2,5	-6,1
Sosialantr.	1,3	10,5	1,1	8,7
Geografi	0	0,0	-0,1	-0,9
Systemdyn)	0,3	11,1	0,8	36,4

* ny modell refererer til modellen presentert i Tabell 4 (s. 23) i rapporten.

Note: alle utregninger basert på tall i Tabell 4 (s. 23) i rapporten. Utregningene tar kun hensyn til ansatte i modellen.

Med vennlig hilsen

Leiv Marsteintredet
instituttleder

Charlotte Lillefjære-Tertnæs
administrasjonssjef

Vibeke Kyrkjebø Irgan

Dato
23.09.2025

Referanse
2024/6292

Revidert budsjettmodell - Høringsinnspill fra Institutt for politikk og forvaltning

Innledning

Instituttet vil takke for anledningen til å komme med høringsinnspill til rapporten fra arbeidsgruppen som har foreslått en revidert budsjettmodell for Det samfunnsvitenskapelige fakultet ved UiB. Høringssvaret er basert på innspill fra instituttets forskningsgrupper, forskningsledermøtet, instituttrådet og individuelle ansatte. Høringssvaret er sammenfattet og ført i pennen av ledergruppen ved instituttet.

Institutt for politikk og forvaltning anerkjenner at det som foreligger er et utkast til revisjon av modellen, men har like fullt noen overordnede kommentarer før vi kommenter det konkrete modellforslaget:

- Den opprinnelige modellen er relativt gammel, fra tidlig 2000-tall. Spørsmålet er om den gir grunnlag for å fange behovet for en fordelingsmodell av i dag, bl.a. knyttet til at andelen av fakultetets budsjett som er eksternt finansiert nå er av en helt annen størrelse. Dette medfører for eksempel at stillinger bl.a. pga. finansieringsgrunnlaget blir lagt utenfor modellen. Dette igjen fører til betydelig uryddighet.
- Det kan også stilles spørsmål ved hensiktsmessigheten i å ha en modell som omfatter hele fakultetet gitt den relativt skjeve utviklingen som er blant fakultetets institutt når det gjelder bl.a. ekstern finansiering – både på forskningssiden og utdanningssiden. Dette er et forhold som bør tematiseres og diskuteres ved fakultetet fremover.
- Det bør være klarere og mer eksplisitt hvordan modellen og forslagene er knyttet opp mot og svarer på UiB og fakultetets strategi om fremragende forskning og utdanning. Modellforslaget er lite offensivt her, og gir få om noen indikasjoner på hvordan modellen vil virke på institusjonens ambisjoner nedfelt i vedtatte strategier. Budsjett er strategi «in action» og dette modellforslaget kan derfor langt på vei tolkes som at vesentlig innhold i disse strategiene nå settes til side. Er det fakultetets intensjon, bør det eksplisitt komme til uttrykk og være gjenstand for drøfting.

Innspill til høringen

I det følgende legger vi til grunn at fakultetsstyret ønsker å beholde en revidert fordelingsmodell. I vårt høringsinnspill legger vi også mest vekt på rekrutteringsmodellen. Denne utgjør størstedelen av fakultetets

Postadresse
Universitetet i Bergen
Institutt for politikk og forvaltning
Postboks 7800
N-5020 BERGEN

E-post:
post@uib.no

Organisasjonsnummer
874 789 542

Saksbehandler
Charlotte Lillefjære-Tertnæs
Telefon: 55582431
Mobil:
E-post: Charlotte.Lillefjaere@uib.no

budsjett, og er derfor klart viktigst både for fakultetet og for instituttene. Vi starter likevel med noen kommentarer til driftsmodellen, da denne er omtalt først i rapporten.

Driftsmodellen må gjøres enklere. Det er i seg selv betegnende at arbeidsgruppens rapport vier så mye plass og oppmerksomhet til driftsmodellen som kun fordeler en liten del av fakultetets ressurser, og handler om relativt små beløp. Denne modellen må kunne forenkles og gjøres langt mer transparent. Det er også underlig at den behandles først i rapporten og vies uforholdsmessig stor plass gitt omfanget. Vi mener like fullt at prinsippet om likestilling av forskning og undervisning (se under) bør komme klart frem også i denne delen av modellen. I arbeidsgruppens rapport mener vi bl.a. at språkbruken rundt fordeling 90/10 vs. 80/20 mot undervisning-forskning, er noe uheldig. Det kan her fremstå som at forskning ikke er noe å belønne. Dette kommer særlig frem gjennom bruken av begrepet «uforholdsmessig stor økning ...» om man skulle holdt frem med 80/20.

Rekrutteringsmodellen må ha en betydelig komponent for forskning. Det er viktig at modellen tydelig underbygger UiBs rolle som forskningsintensivt universitet og fakultetets mål om å styrke fremragende forskning.

Spesifikt bør modellen inkludere BOA-inntekter. Det må utredes hvordan dette kan gjøres på en hensiktsmessig måte for å stimulere til nødvendige inntekter og oppfylle fakultetets (og universitetets) strategi. Mulige parametere som kan inngå i en modell er: frikjøp, undervisningsrelevans, bidrag til instituttøkonomi og kompetanseheving. For eksempel kan faste stillinger til å fylle frikjøpskvoter gi bedre undervisningskvalitet og bedre kompetanse i staben enn midlertidige ansettelser.

BOA-inntekter utgjør 27% av inntektene til fakultetet (Figur 3 i rapporten). Figuren viser at utenom grunnbevilgningen er det ikke særlig stor forskjell på bidrag fra undervisning (32%) og forskning til fakultetets økonomi. Dette underkommuniseres i rapporten, bl.a. i figur 2. Når dette er virkeligheten, blir det å basere en fordelingsmodell kun på undervisning å ville holde fast på en forgangen tid, en tid da universitetene ikke hadde som oppdrag eller ambisjon om å skaffe konkurranseutsatte midler. Å ikke ta med BOA-inntektene i modellen reduserer dessuten insitamentene til å skaffe finansiering som fakultetet trenger, for eksempel til rekrutteringsstillinger og undervisning. Det bryter også med fakultetets og universitetets strategi om å øke BOA-inntektene. Argumentasjonen om at BOA er for uforutsigbart til å telle i tildeling av faste stillinger er lite offensiv.

Forskning og undervisning må likestilles. Undervisningens fortrinn i modellen kommer også frem i forslaget om å benevne den «bemanningsmodellen». Modellen blir slik innrettet mot å «bemanne» undervisning. Dette indikerer et noe mer statisk syn enn benevnelsen «rekrutteringsmodellen» som tross alt har noe mer dynamisk og fremtidsrettet ved seg. Det er også et poeng her at stillingene som fordeles i denne modellen er såkalte kombinerte stillinger, dvs. at nærmere 50% av stillingen skal anvendes til forskning. At forskningsdelen av stillingen ikke tas inn i modellen, er derfor uheldig. Indikatorer for å måle forskningsinnsats finnes, som publiseringsaktivitet, søknadsaktivitet og innhenting av ekstern finansiering.

Det underliggende problematiske i den måten rapporten tenker omkring rekrutteringsmodellen, er at faste stillinger blir knyttet til utdanning, mens det å bygge sterke og solide forskningsmiljø i mye større grad blir tenkt gjort gjennom midlertidige stillinger/andre stillingskategorier. De sterke, langsiktig byggede miljøene reduserer det uforutsigbare ved forskningen, og sørge for stabil inntjening av forskningsmidler fra kilder som ERC og Norges forskningsråd. Slike miljø finnes det flere av ved fakultetets institutt allerede. Disse

miljøene (og deres institutt) bør satses på og styrkes. Slik det er nå gis det få om noen insentiv i modellen for å stimulere til mer forskning, og man kan risikere at disse sterke miljøene vil bli bygget ned. Om modellen ikke tar inn et slikt element blir den ikke et redskap for strategisk styring i den retning som både universitetet og fakultetets strategier indikerer – mot eksellent forskning.

Vi bør bruke friheten vi har til å belønne undervisning på masternivå. Forslaget fra arbeidsgruppen fører videre den oppheving av skille mellom studiepoeng på BA og MA som KD har innført og som UiB har ført videre. Forslaget kan tolkes som et ledd i rekken av politiske signal som har kommet de siste fire årene og som ser på forskning, ekstern finansiering og masterutdanning som mindre viktig enn bachelorutdanning.

Selv om skillet mellom BA og MA som en følge av dette, er opphevet i departementets finansieringsmodell og fulgt opp i universitetets modell står SV-fakultetet fritt til å velge annerledes. Det ligger i fakultetets strategi at det skal satses på masterutdanning. Det er masterutdanningene som skiller oss i særlig grad fra høyskolene. Det å sidestille disse nivåene i finansieringsmodellen, gjør oss mer lik høyskolene og en mulighet til å vise universitetets særlige fortrinn forblir uutnyttet.

Arbeidsgruppen har også i liten grad vektlagt sentrale utviklingsprosesser i sektoren generelt og den konkurransesituasjon som vi står ovenfor. Demografiske endringer reduserer på noe sikt størrelsen på ungdomskullene. Fagskolens ekspanderer sterkt (fra 15 000 til 30 000 studenter på ti år) og har sterk tverrpolitisk støtte for å utvikle studieprogrammer opp til nivå 7 i kvalifikasjonsrammeverket. Disse forholdene vil innebære økt konkurranse, særlig når det gjelder kortere utdanninger. Det er derfor utfordrende for SV-fakultetet ved UiB å skulle tiltrekke seg vesentlig større antall studenter på BA-nivå i fremtiden. Mulighetene for dette bør i tilfelle utredes og underbygges.

Når det gjelder masterstudenter, er situasjonen annerledes. Gitt utviklingstrekkene kommentert over, vil masternivået kunne framstå som et naturlig satsingsområde med mindre konkurranse fra eksterne, og med ledig kapasitet gitt at antallet BA-studenter enten går ned eller holdes stabilt. Insentiver for å utvikle denne delen av fakultetets portefølje vil slik framstå som både naturlig og hensiktsmessig. Dette legges det ikke opp til i den reviderte modellen.

Undervisningsregnskapet må bli ryddigere. Stillinger innenfor og utenfor undervisningsregnskapet er ikke håndtert på en god og gjennomsiiktig måte i rapporten, Figuren på s 31 i opprinnelig versjon er lite lesbar, og den reviderte figuren er heller ikke spesielt tydelig. Kriteriene for at noen stillinger legges inn i modellen og noe holdes utenfor, er ikke klart kommunisert. Personvern hensyn kan heller ikke være et gyldig argument for å holde frem med utydigheten. Det er ikke et trekk ved individet å være utenfor eller innenfor modellen, kun en plassering gjort av arbeidsgiver. Vi vil sterkt oppfordre til mer åpenhet og tydelighet rundt denne modellen og de formål den skal tjene.

Det viktige her bør være å identifisere instituttens kapasitet og ressurser, og klart få frem hvilke finansielle forpliktelser fakultetet har i tilknytning til faste stillinger uavhengig av om de er plassert innenfor eller utenfor modellen. Det burde også vært mulig å vise hva som ville vært konsekvensene om alle kombinerte stillinger ble inkludert i modellen og hvordan det ville påvirket den relative bemanningssituasjonen ved instituttene. En slik øvelse kan gjøres med og uten stillinger dedikert til EVU på instituttene.

Å holde stillinger finansiert av «spesielle tilskudd» utenfor modellen, gjør at disse stillingene må ekstrafinansieres hvert år med overføringer. Det virker da naturlig at dette blir en årlig sak for fakultetsstyret å ta stilling til. Alternativt kan det være hensiktsmessig å ta slike stillinger inn i modellen.

PhD-kandidater må likestilles, uansett finansiering. Figuren som viser antall rekrutteringsstillinger (s. 32) i forhold til førstestillinger tjener sannsynligvis det formålet å vise at noen institutt har tapt på den politikken som har vært ført fra fakultetets side med å bruke rekrutteringsstillinger som toppfinansiering/tilskudd til eksternt finansierte prosjekt. Det går også an å snu på det å si at figuren dermed viser at noen institutt har vært mer offensive når det gjelder ekstern finansiering og fått langt flere tilslag her. Figuren burde derfor også inkludert en søyle med eksternt finansierte PhD-stillinger per institutt.

Det burde videre vært presentert en figur som viser totalt antall rekrutteringsstillinger per førstestilling. PhD-kandidatene er tatt opp på samme program og tilfører alle fakultet kunnskap og midler uavhengig av finansiering. En slik inngang til rekrutteringsstillinger som legges til grunn i rapporten er for det første egnet til å stille spørsmål om eksternt finansierte PhD-stillinger ikke er et gode for fakultetet. For det andre kan det være med å underbygge den oppfatningen som finnes hos enkelte om at det er A- og B-lag av stipendiater og postdoktorer avhengig av finansieringskilde. Ingen er tjent med en slik utvikling, spesielt ikke i en situasjon der eksternt finansierte rekrutteringsstillinger vil bli svært viktig i fremtidens rekruttering av akademisk kompetanse.

Det bør vurderes hvorvidt fakultetet trenger en modell. Vi vil avslutte dette høringsinnspillet med et moment vi nevnte innledningsvis knyttet til om det er behov for en modell ved fakultetet. Om man skal fortsette med fordelingsmodeller, bør det vurderes og utredes om den samme modell er ønskelig og mulig å bruke på de forskjellige enhetene. Den modellbaserte fordelingen som det legges opp til her reduserer fakultetsstyrets mulighet til å ta grep for å oppfylle fakultetets strategi. SV-fakultetet er ikke en fabrikk hvor hovedmålet er maksimal enhetsproduksjon til lavest mulig marginal enhetspris. Det er et fakultet ved et internasjonalt forskningsintensivt universitet der kunnskapsproduksjon og dannelses skal være i høysetet også i økonomisk krevende tider. Slik verden ser ut i dag, er dette samfunnsoppdraget viktigere enn noensinne, og fakultetet må legge dette til grunn for måten vi styrer vår økonomi på.

Med vennlig hilsen

Anne Lise Fimreite
instituttleder

Charlotte Lillefjære-Tertnæs
administrasjonssjef

Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Dato
22.09.2025

Referanse
2024/6292

Revidert budsjettmodell -Høringsinnspill fra Institutt for informasjons- og medievitenskap

Institutt for informasjons- og medievitenskap takker for anledningen til å komme med høringsinnspill til forslag til revidert budsjettfordelingsmodell.

Generelle betraktninger

Den eksisterende budsjettmodellen ble utformet for flere år siden, i en tid da instituttene var relativt like i størrelse og undervisningen i stor grad baserte seg på tradisjonelle forelesninger samt frivillige seminarer og laboratorier. Dagens institutter er imidlertid langt mer heterogene, både når det gjelder størrelse og pedagogisk tilnærming.

Vårt høringsinnspill tar utgangspunkt i at den reviderte budsjettmodellen ikke er tilstrekkelig tilpasset dagens instituttstruktur og aktivitetsnivå. For å kunne opprettholde nåværende undervisningstilbud, er instituttet avhengig av supplerende finansiering – enten som en integrert del av budsjettmodellen eller via andre ordninger. Rapporten adresserer ikke dette, til tross for at det er en kjent utfordring ved flere institutter. Dette bidrar etter vår vurdering til økt sårbarhet og redusert forutsigbarhet for utdanningene, noe som også kan påvirke fakultetets inntekter negativt.

Den reviderte modellen reflekterer i stor grad de overordnede finansieringsmekanismene fra Kunnskapsdepartementet via UiB sentralt og videre til fakultetene. Selv om arbeidsgruppens mandat presiserer at lønnsmidler skal ligge på fakultetsnivå, mener vi at utredningen burde vært mer åpen for alternative strukturer for finansiering av faglig virksomhet, og sett nærmere på hvordan dette er organisert ved øvrige enheter ved UiB.

Institutt for informasjons- og medievitenskap (Infomedia) mener at arbeidsgruppen i større grad burde ha vurdert alternative finansieringsmodeller for fakultetets virksomhet gitt eksisterende organisasjonsstruktur. Det burde også vært en grundigere drøfting av de utfordringer som oppstår når instituttene blir stadig mer ulike – både i størrelse, undervisningsintensitet, forskningsaktivitet og grad av eksternt finansiering.

Postadresse
Universitetet i Bergen
Institutt for informasjons- og
medievitenskap
Postboks 7800
N-5020 BERGEN

E-post:
post@uib.no

Organisasjonsnummer
874 789 542

Saksbehandler
Espen Dahle
Telefon: 55583381
Mobil:
E-post: Espen.Dahle@uib.no

Videre tar rapporten ikke høyde for at kostnadsnivået varierer mellom studieprogrammene. Dette er anerkjent i departementets finansieringsmodell, som opererer med tre kategorier for studieprogram. Infomedia har tre programmer i kategori 1 og ni i kategori 2 (hvorav ett er under utfasing). Det er derfor avgjørende at fakultetets budsjettmodell reflekterer disse forskjellene, noe vi mener det foreliggende forslaget i liten grad gjør.

Forslag til revidert budsjettmodell

Fakultetets budsjettmodell består av to hovedkomponenter: rekrutteringsmodellen og driftsmidler til instituttene. Nedenfor følger våre kommentarer til disse.

Rekrutteringsmodellen

Rekrutteringsmodellen, som omfatter lønnsmidler til faste delte stillinger, utgjør den klart største delen av fakultetets økonomi. I undervisningsregnskapet tildeles instituttene en grunnressurs, og studie- samt ph.d.-produksjon vektas mot antall stillinger i modellen. Dette danner grunnlaget for beregning av over- eller underdekning i undervisningskapasitet, som igjen påvirker fordelingen av stillinger.

Ved fakultetet finnes det faste delte stillinger som ligger utenfor modellen, til tross for at de bidrar til ordinær undervisning. Rapporten forklarer bakgrunnen for dette, men konkluderer med at det ville være for arbeidskrevende å utrede en endring. Infomedia mener dette bør utredes videre. Den nåværende modellen er for sterkt preget av historiske forhold, og fremstår derfor som lite enhetlig og transparent. Slik dagens modell har utviklet seg, gir den ikke fakultetsstyret et godt nok beslutningsgrunnlag i budsjettsaker, og vil på sikt undergrave modellens legitimitet.

Modellen fordeler ressurser basert på studieproduksjon, uten å ta hensyn til kostnadsnivået for de ulike programmene. Kategori 2-programmene har kostnader som ikke dekkes av rekrutteringsmodellen. Fakultetet bidrar med kompenserende tiltak, men dette er ikke tilstrekkelig. Resterende kostnader dekkes av driftsmidler, og omfatter i stor grad lønn til praksis- og seminarlærere – stillinger som er essensielle for undervisningen, men som ikke inngår i modellen. I økonomisk krevende perioder finnes det ingen mekanismer i modellen som sikrer tilstrekkelig ressursallokering til disse programmene. Det mangler også insentiver for skalerbarhet i MCB-programmene, ettersom økt studieproduksjon ikke medfører økt tildeling av praksislærere.

Å bygge inn endring fra år til år i kategori 2-produksjon er noe underlig. I en situasjon med nedgang i studenttallene vil institutt med kategori 2-programmer innenfor denne modellen måtte ta en større kostnad per student tapt selv om de i utgangspunktet aldri har fått noe ekstra for kategori 2-studenter (annet enn kompenserende tiltak). Samtidig vil endringen virke bare ett år. Andre løsninger for å håndtere kategori 2-program vil være å foretrekke.

Rekrutteringsmodellen -rekrutteringsstillinger

Infomedia er et sammenslått institutt med to fagdisipliner: informasjonsvitenskap og medievitenskap. I tillegg har MCB blitt etablert med egne utdanningsprogrammer og forskningsaktivitet. I undervisningsregnskapet er instituttet kreditert med grunnressurser tilsvarende ca. 2,7 institutt. Før den økonomiske krisen mottok Infomedia tre rekrutteringsstillinger, noe som har vært nødvendig for å opprettholde de tre distinkte fagområdene.

Rapporten foreslår at rekrutteringsstillinger tildeles etter tur, og at Infomedia får to stillinger i hver sykel. Vi ber om at tildelingen gjøres på bakgrunn av instituttets størrelse – som utgjør omtrent en tredjedel av fakultetet – og at vi derfor tildeles tre rekrutteringsstillinger utover spesielle tildelinger, som MNT/IKT-stillinger.

Driftsmodellen

Driftsbevilgningen til instituttene er relativt beskjeden, og skal dekke blant annet driftskostnader, sensur, seminarledere og praksislærere. Infomedia opplever, i likhet med andre institutter, at midlene ikke er tilstrekkelige til å dekke kostnadene knyttet til studieprogrammene. For Infomedia er dette særlig utfordrende, da modellen ikke inneholder en komponent som kompenserer for kostnadene ved kategori 2-programmer. Dette gjør ordningen lite robust, og innebærer at finansieringen av studiene i stor grad avhenger av instituttets økonomiske situasjon – som igjen er knyttet til eksternfinansierte prosjekter og graden av egen disposisjon over disse midlene.

Modellens sårbarhet ved fall i studieproduksjon i kategori 2-programmer

Rapporten drøfter ikke hvorvidt finansieringsmodellen faktisk dekker kostnadene ved studieproduksjonen. Det er kun lagt inn en faktor som fanger opp endringer i produksjon, uten at det tas hensyn til ulik basisfinansiering basert på programkategori. Selv om rapporten påpeker at inntektene kan variere, fremstår det som om status quo eller økt produksjon tas for gitt.

Det mangler en vurdering av risikoen ved at instituttene ikke lenger kan dekke mellomlegget mellom fakultetets driftstildeling og de reelle kostnadene ved studieprogrammene. En mulig konsekvens er redusert studentproduksjon.

Rapporten understreker at fakultetets inntekter er sterkt avhengige av studieproduksjon. Et fall i produksjonen for kategori 2-programmer vil ramme fakultetet hardt. Det er imidlertid ingen vurdering av sannsynligheten for at dette skjer, eller hvor godt modellen er egnet til å motvirke en slik utvikling. Ved Infomedia er kapasiteten fullt utnyttet, undervisere og administrative ressurser er allerede strukket til grensen. Økt produksjon forutsetter tilførsel av ekstra ressurser, eksempelvis flere studieplasser. En reduksjon i produksjonen er derimot ikke usannsynlig.

Med vennlig hilsen

Bjørnar Tessem
instituttleder

Espen Dahle
administrasjonssjef

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen underskrifter.

Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Dato
23.09.2025

Referanse
2024/6292

Revidert budsjettmodell - høringsinnspill fra institutt for sosialantropologi

Instituttet takker for rapporten fra den faglige komiteen som har jobbet med forslag til revidert budsjettmodell for fakultet, og anerkjenner den omfattende jobben arbeidsgruppen har lagt ned. Dette er kompliserte modeller med sin egen institusjonelle historie som gjør materialet utfordrende å jobbe med. Selv om vi vil berømme arbeidsgruppen ikke bare for det analytiske arbeidet med deres hovedmandat, men også for å ha tatt formidlingsjobben av materialet på alvor, vil vi allikevel anmerke at høringsprosessen har vært komplisert av at materialet oppfattes ugjennomtrengelig for mange berørte. Det er i seg selv et potensielt universitets-demokratisk problem.

Instituttet har organisert høringsprosessen i to omganger. Først ble dokumentet sendt ut til alle ansatte via e-post med en kort oppsummering av instituttleders lesning av konsekvensene. Vi har ikke mottatt noen skriftlige innspill fra denne runden. Senere presenterte den faglige og administrative ledelsen dokumentet og dets mulige konsekvenser i eget møte for fast vitenskapelige ansatte, og høringsinnspillet er i sin helhet basert på diskusjonen derfra.

1. Kommentarer til justering av driftsmodellen:

- Hovedinnspillet fra oss er at uavhengig av modell for fordeling av driftsmidler så må hovedprioriteringen for dekanatet være å øke totalpotten for driftsmidler som går til instituttene. Det bør ikke aksepteres som en realitet at instituttene er avhengig av eksternfinansiering for å ivareta kjerneaktivitet i undervisning og forskning. Små forskjeller i driftsbevilgninger har store konsekvenser for drift av undervisning (f.eks. undervisningsassistenter) og god bruk av de ansattes forskningstid.

Postadresse
Universitetet i Bergen
Institutt for sosialantropologi
Postboks 7800
N-5020 BERGEN

E-post:
post@uib.no

Organisasjonsnummer
874 789 542

Saksbehandler
Gro Aase
Telefon: 55583089
Mobil: 91665398
E-post: Gro.Aase@uib.no

- Vi noterer oss at instituttene med lavest driftsbevilgning i 2025, inkludert Institutt for Sosialantropologi, er de som får ytterligere kutt i forslaget til ny modell. Det innebærer at fagmiljøer som relativt sett er mindre (i alle fall ift. studiepoengsproduksjon) kommer dårligere ut enn tidligere basert på den reviderte modellen. Det er bekymringsverdig, og vi kunne ønske oss bedre tallmateriale for å være helt sikre på hvilke faktorer som bidrar til et slikt resultat. Det bør uansett vurderes om en ekstra pott med driftsmidler gjøres tilgjengelige for institutter som rammes uforholdsmessig hardt av endringer i fordelingen av driftsmodellen.
- Relatert til punktet ovenfor bør det avklares hvorvidt valg av referanseår for beregning av over/underproduksjon har betydelige implikasjoner for fordeling av driftsmidler mellom instituttene.
- Det hadde også vært ønskelig med en vurdering av et alternativ der indikatorene ikke ble målt mot basis/referanseår. Når indikatorene måles mot et slikt sett av referanseår blir hver 'produserte enhet' av stor verdi, og små endringer kan gjøre stort utslag. Hvordan hadde det slått ut om hele produksjonen for hver indikator gav uttelling? Det er mulig dette alternativet medfører store ulemper, men det er vanskelig å vite uten at det er utredet og drøftet.
- Vi er enige med arbeidsgruppen i at den eksisterende potten for 'sosiale omkostninger' skilles ut, men foreslår at potten som helhet (5.2 millioner) fordeles som fast grunnsats. Deler av potten bør ikke konkurranseutsettes slik det er foreslått i notatet. Et fast tilskudd av hele potten vil gi større forutsigbarhet til instituttene og vil være med til å utjevne de årlige svingningene som konkurranseutsetting vil gi.
- Vi ser for oss at forslaget om fellessats for studiepoeng avlagt på BA og MA vil kunne påvirke instituttene på svært ulike måter, og ønsker en bredere diskusjon om dette ift. fakultetets strategiarbeid. Dette gjelder også i den forstand at ordningen kan påvirke instituttenes egen satsning og strategier når det gjelder utdanningsprogram på lavere (BA) vs. høyere nivå (MA). Vi savner en mer grunnleggende diskusjon ikke bare om hvilke utslag (les: uttelling) dette forslaget kan gi, men også hvordan det kan påvirke utdanningsprogrammene vi tilbyr (les: bredere implikasjoner). For øvrig savner vi en mer generell (og prinsipiell) diskusjon av at det foreslås å gi lik uttelling for studiepoeng avlagt på BA og MA, i og med at disse krever til dels svært ulike arbeidsinnsats fra de vitenskapelig ansattes side (i den forstand at veiledning på MA-nivå vanligvis er mer arbeidskrevende per student enn innsatsen per student på BA-nivå).
- Forslaget om å fortsatt benytte eksternfinansiering fra NFR (alle typer prosjekter, i tillegg til EU-prosjekter) som indikatorer i driftsmodellen fremstår som klokt og nødvendig. Samtidig kan fokuset utelukkende på ERC or NFR virke begrensende på forskningskulturen ved fakultetet. Ved institutt for

sosialantropologi har vi i lengre tid hatt suksess med å tilegne oss prosjekter fra et vidt spekter av finansieringskilder og anser dette som viktig for å ivareta forskningsbredden og balansen mellom oppdragsbasert og grunnforskning. Vi foreslår derfor at hele BOA-porteføljen bør gi uttelling i modellen.

- Vi er bekymret for om en 90/10 fordelingsnøkkel for resultatmidler basert på hhv. studie- og forskningsaktivitet vil slå negativt ut for fagmiljøer med relativt sett lavere produksjon av studiepoeng, men som er forskningsintensive. Her bør det tenkes nøye gjennom hvordan modellen kan komme til å intensivere et ukritisk fokus på vekst i studiepoengs-produksjon i stedet for arbeide med forskningsaktivitet, og hvordan dette kan påvirke den helhetlige profilen på fakultetet.
- Frafallet av uttelling for studentutveksling rammer trolig instituttene skjevt. For enkelte fagmiljøer, inkludert sosialantropologi, anses studentutveksling til internasjonale partnerinstitusjoner som faglig formålstjenlig både for individuelle studenter og fagmiljøet generelt. Studenter tilegner seg både språk- og annen kulturell kompetanse som gjør de bedre rustet til videre studier i sosialantropologi, og utveksling anses dermed som et rekrutteringsverktøy for MA-programmet vårt. Dersom man ikke får uttelling for utveksling i driftsmodellen blir dette et potensielt kostnadsområde for instituttet som ikke lenger kan bruke dette som pedagogisk strategi. Skal SV-fakultetet fortsette sin strategiske satsing på utveksling må det derfor øremerkes driftsmidler til slike tiltak i fremtiden.
- Vi er enige i forslaget om å ikke inkludere gradsgjennomføring på normert tid som indikator i den reviderte driftsmodellen.

2. Kommentarer til justering av rekrutteringsmodellen:

- Vi støtter arbeidsgruppens forslag om at det bør være strenge regler og stort krav til åpenhet om tildeling av faste kombinerte stillinger utenom studieregnskapet. Slike stillinger bør heller ikke legges permanent utenom rekrutteringsmodellen, og finansieringsgrunnlag og varighet må være avklart.
- Vi støtter at tildeling av rekrutteringsstillinger til instituttene gjøres etter tur.
- Vi foreslår at underdekning i rekrutteringsmodellen beregnes i prosent, ikke bare i totale stillinger, slik at den relative underdekningen ved ulike institutter blir synlig i modellen og kan

tas hensyn til ved prioritering av nyansettelser (dvs. dersom flere institutt har tilnærmet lik underdekning, er det det som har størst prosentvis underdekning som bør prioriteres).

Med vennlig hilsen

Geir Henning Presterudstuen
instituttleder

Gro Aase
administrasjonssjef